

Inhoud

Vragen Groen	3
Lerarentekort	3
Hoge energiekosten	3
Infrastructuur	4
Duaal leren	5
Afstandleren en hybride onderwijs	6
Onderwijsvernieuwing	7
Pedagogische begeleidingsdienst	8
Corona	8
Buitengewoon onderwijs	9
CLB's	9
Vragen Vlaams Belang	11
Thuisstaal op school	11
Transitie van IPO's naar Welzijn	11
Is er in het GO een gezamenlijke strategie inzake sociaal beleid ("lege brooddozen" e.d.?)	12
Heeft het GO een gezamenlijke aanpak van "moeilijke leerlingen"?	13
Vragen Open Vld	15
Digitalisering	15
Vlaamse Toetsen	16
Ecosysteem	16
LBV	17
Duaal leren	18
Samenwerking tussen scholengroepen	19
Vragen N-VA	20
Interlevensbeschouwelijke dialoog	20

Kies een afdeling/entiteit.

Positie GO! in het onderwijslandschap	21
Werkingsmiddelen DKO	21
Oktober telling 2022 (staat los van jaarverslag 2021)	22
Coronarespons	23
Strategisch plan 2030: digitale transformatie	24
Vlaamse toetsen	25
Lerarentekort	27
Transitie IPO's	28
Grote hervormingen/dossier eindtermen	28

Vragen Vooruit **30**

Vrije keuze	30
Lerarentekort	31
Transitie onderwijsinternaten naar welzijn	31
Vlaamse toetsen	32
Inkanteling DBSO in duaal leren	33

Vragen CD&V **35**

School als Concept & Rol van de onderwijsprofessional	35
Gepersonaliseerd Samen Leren	37
Lerarenloopbaan(pact)	38
Vlaamse toetsen	38
Digitale transformatie	39
Zomerscholen	40
Duaal leren/Leren en Werken	40

Vragen Groen

Lerarentekort

Het jaarverslag geeft aan dat scholen er dankzij kunst- en vliegwerk in slagen om het hoofd boven water te houden, maar dat deze situatie niet duurzaam is. Er is dus nood aan oplossingen op lange termijn.

Welke structurele ingrepen vraagt de spreker van de Vlaamse regering?

Welke mogelijkheden tot samenwerking met andere koepels en vakbonden zijn er voor een oplossing op lange termijn?

Antwoord:

*Het GO! vraagt om de **anciënniteit van zij-instromers** op te trekken van 10 naar 20 jaar.*

*Het GO! vraagt om een reorganisatie van het personeelsbeleid van scholen mogelijk te maken, zodat ze een **flexibel HR-beleid** kunnen voeren:*

- *Op alle onderwijsniveaus vraagt GO! om het mogelijk te maken **gemengde teams** aan te stellen: gegradueerden, bachelors en masters met een passend pedagogisch diploma;*
- *Leraren moeten **bij het schoolbestuur of de scholengroep aangesteld en benoemd** worden in plaats van bij de individuele school zelf. Dat geeft de schoolleiding meer armslag om voor elke leraar een passende plaats te zoeken. Zo kunnen we de versnippering van opdrachten voor beginnende leraren voorkomen en een geïntegreerde aanvangsbegeleiding bieden.*
- *Het huidige statuut van de leraar staat een duurzaam personeelsbeleid in de weg. Een leraar werkt nog altijd met een prestatienoemer waarin staat dat hij een vast aantal uur lesgeeft. De rest – lessen voorbereiden, toetsen opstellen en verbeteren, met collega's overleggen, bijscholing volgen, contact met ouders onderhouden – komt daarbovenop. Gedreven leraren werken al snel meer dan 38 uur. Een **hedendaags personeelsstatuut**, met aandacht voor alle taken van leraren, continue professionalisering, teamwerking, gevat in een jaaropdracht, is broodnodig.*

*Het GO! vraagt om **alle niet-ingevulde lesuren** te kunnen **omzetten in punten en werkingsmiddelen**, zodat een school een echt beleid kan voeren om de gevolgen van het lerarentekort te verzachten.*

Hoge energiekosten

We lezen dat scholen het al in 2021 moeilijk hadden om de stijgende energieprijzen te kunnen betalen vanuit hun werkingsmiddelen.

Hoe schat de spreker de huidige situatie in, nu de prijzen nog hoger liggen? Waar zitten de grootste noden?

Welke ingrepen zijn nodig vanuit de Vlaamse regering?

Is er voldoende geïnvesteerd in het energiezuinig maken van gebouwen, en alternatieve vormen van energie, zoals zonnepanelen?

Antwoord:

*In 2020 werd de **gelijkschakeling** doorgevoerd van de werkingsmiddelen kleuter- en basisonderwijs, hetgeen heeft geleid tot een substantiële sprong in werkingsmiddelen. Daarentegen werd bij het secundair onderwijs maar een stijging van 60% van de normale indexatie doorgevoerd. Deze **verhoging van de werkingsmiddelen** is echter **ontoereikend** om de huidige exponentiële stijging van de energiekosten te ondervangen.*

De energiekosten stegen in 2021 met 20% ten opzichte van 2019, dat we hier als referentiejaar hanteren omdat er toen nog een volledige bezetting was (in tegenstelling tot het coronajaar 2020). Deze stijging is deels te wijten aan de hogere prijzen en deels aan de ventilatieverplichtingen die werden ingevoerd. Bovendien waren in 2021 onze scholen nog niet 100% opengesteld wegens de Coronapandemie. Verwacht wordt dat de kosten in 2022 veel hoger zullen uitvallen, met een **stijging van 55%** ten opzichte van 2019, toen ongeveer 28 miljoen euro. Concreet wordt er ingeschat dat er **ongeveer 15 miljoen euro extra nodig** zal zijn om de energiefacturen te betalen, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse kost van ca. **43 miljoen euro**. Voor 2023 lijken de huidige ramingen erop te wijzen dat de energiekost **met 158%** zal stijgen (dus meer dan een verdubbeling!) ten opzichte van het referentiejaar 2019, tot ca. **72 miljoen euro**. Door een dergelijke stijging worden de werkingsmiddelen zeker ontoereikend om een degelijk onderwijsbeleid te voeren.

Er is daarom **bijkomende financiële ondersteuning nodig** om de energielasten te drukken. In de beleids- en begrotingstoelichting van de begrotingsopmaak 2023 voor Onderwijs en Vorming (dd 28 oktober 2022) voorziet de minister van onderwijs extra middelen voor alle onderwijsverstrekkers. Voor het GO! verwachten wij evenwel al zeker een nood van **43 miljoen euro** om onze energiekosten te dekken, waardoor deze extra middelen ontoereikend zullen blijven, ook al is het GO! zeker dankbaar voor de beschikbare middelen.

De **jaarlijks beschikbare infrastructuurmiddelen op scholengroepniveau** nodig om de grootste noden eerst te dekken, het voorzien van basiskwaliteit (warm, droog, proper) in de gebouwen, zijn **vandaag ontoereikend**. Er is daardoor **te weinig marge** om ook meer in te zetten op **energiebesparende maatregelen**. Via de zonnelening die de minister heeft mogelijk gemaakt, zijn er de voorbije jaren 69 schoolgebouwen voorzien van een fotovoltaïsche installatie. Er wordt tevens geïnvesteerd in het energiezuinig maken van gebouwen via klimaatleningen/ESCO's en het Klimaatfonds, maar het tempo is onvoldoende door ontoereikende financiële middelen.

Vanuit het GO! zien wij dan ook enkel een **echt structurele oplossing in bijkomende werkingsmiddelen om de energiefacturen te betalen**, maar zeker ook in **extra infrastructuurmiddelen om de verduurzaming van het patrimonium te bespoedigen**. Op die manier worden scholen minder afhankelijk van de energieverstrekkers en kan inzet worden op de core-business, namelijk onderwijs verstrekken. Er is **nood aan grotere investeringsimpulsen** om zo snel en zoveel als mogelijk zonnepanelen te kunnen plaatsen over het ganse patrimonium (hogere bedragen voor renteloze energieleningen) alsook voldoende extra dotaties om in eerste instantie dak(isolatie)werken te laten uitvoeren; in tweede fase kan er ingezet worden op andere gebouwschilonderdelen. Op die manier worden zowel de klimaatdoelstellingen behaald, die bepalen dat alle gebruikte energie tegen 2050 van hernieuwbare energiebronnen moet afkomstig zijn, alsook de energiekosten drastisch verlaagd door rechtstreekse afname enerzijds en verhandeling/energiedelen van de geproduceerde overschotten. Geschat wordt dat deze **belangrijke investeringsimpuls zich hierdoor op minder dan 10 jaar zou terugbetalen**.

Infrastructuur

Blijft een belangrijk aandachtspunt: rapport geeft aan: "De grote uitdaging voor het GO! op het vlak van infrastructuur is een oplossing te vinden voor de globale slechte staat van zijn scholen en hun omgeving, veroorzaakt door de jarenlange onderfinanciering."

GO! maakt intern werk van een infrastructuurbeleidsplan, maar vraagt ook bijkomende middelen vanuit de overheid.

Welke investeringen zijn volgens de spreker het meest prioritair?

Wat is de impact van de hoge energiekosten op deze problematiek?

Antwoord:

Het GO! patrimonium is gemonitord op vijf gebouwonderdelen (dak, buitenschrijnwerk, gevel, sanitair en verwarming) met scores van 1 (zeer goed) tot en met score 6 (zeer slecht, te slopen). Het infrastructuurbeleid van het GO! zet de volgende jaren in eerste instantie in om de scores 5 en 6 te kunnen aanpakken. Dit wil zeggen dat er veel meer middelen moeten ingezet worden op basiskwaliteit van het patrimonium (investeren in renovatie van gebouwschilmaatregelen, verwarming, technieken,...). De huidige budgetten zijn ontoereikend. Naast de stijgende energieprijzen is er ook de algemene prijsstijging bij bouwprojecten waardoor de extra middelen van de minister allemaal opgaan naar de prijsstijgingen. Er kon geen extra plaatsen worden gecreëerd, ondanks het extra budget.

Daarnaast is er de verplichting om, net zoals alle overheidsgebouwen, het GO! patrimonium tegen 2050 koolstofneutraal te maken om zo te voldoen aan de energiedoelstellingen. Gezien de extreem hoge energiefacturen is (naast het voorzien van de basiskwaliteit) prioritair om zo snel en zoveel als mogelijk onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen en in te zetten op eigen groene energievoorzieningen (o.a. zonnepanelen). Het GO! Heeft hierin als één onderwijsnet een belangrijke troef in handen. Er worden in 2023 volgens de begrotingsopmaak 2023 extra budget voorzien, maar er is meer nodig om deze doelstelling te halen. Met de huidige middelen en subsidies/programma's is dit gewoon niet haalbaar. Hier zal een extra injectie nodig zijn.

De lage renovatiegraad, door jarenlange onderfinanciering van het patrimonium van schoolgebouwen zorgt ervoor dat onze gebouwen zeer energieverslindend zijn en zeer gevoelig zijn voor stijgende energieprijzen. De grote uitgaven voor de energiekosten, zouden beter omgezet worden in investeringen die op middellange termijn ervoor zorgen dat de energieafhankelijkheid drastisch en duurzaam verminderd wordt (denk aan grootschalige implementatie van zonnepanelen en vernieuwen van daken op korte termijn).

Duaal leren

Het jaarverslag geeft aan dat er in 2021 heel wat inspanning gedaan is om samenwerkingen met bedrijven en sectoren op te zetten in functie van duaal leren, bemoeilijkt door de corona-pandemie.

Hoe schat de spreker deze samenwerkingen in? Waar zitten de grootste knelpunten?

Antwoord:

Onderwijs, bedrijven en sectoren hebben in onderling overleg en met veel goodwill en inspanningen maatregelen genomen om de duale leertrajecten van de jongeren te laten doorgaan binnen de grenzen van het mogelijke (praktisch en regelgevend).

Tijdens de coronapandemie was evenwel het zeer moeilijk om onze jongeren toegang te geven tot duale werkplekken. Bedrijven kampten met de gevolgen van de pandemie, met name leveringstekorten van materialen, grote uitval bij het eigen personeel, angst voor corona-besmettingen bij het vergroten van de bedrijfsbubbel met externen, eigen personeel in tijdelijke werkloosheid, ... Er was geen normale bedrijfswerking en vele leeropportunities vielen weg. Heel wat van onze leerlingen zaten tijdens deze

periode ook thuis, in tijdelijke werkloosheid. Ze mochten in dit statuut de lessen op school niet bijwonen. In tegengesteld geval verloren onze jongeren hun recht op werkloosheidsbijdrage.

Alle bedrijven stelden als doel de pandemie te overleven en hadden geen tijd jongeren in duale leertrajecten op een kwalitatieve manier te begeleiden. Door de grote uitval van personeel kon ook de continuïteit van de begeleiding van de leerling door de mentor niet gegarandeerd worden.

Ondanks de maatregel dat, in geval van tijdelijke werkloosheid van een deel van het bedrijfspersoneel, de duale leerling toch aangeworven kon worden op de leerwerkplek, waren er slechts weinig bedrijven die deze maatregel toepasten. De bedrijfsleiding kreeg dit immers moeilijk uitgelegd aan het eigen personeel – vaak al jaren in dienst of afkomstig uit de buurt van het bedrijf – en de werkgeversorganisaties. Waarvoor alle begrip.

De pandemie heeft blootgelegd dat het duale opleidingssysteem zeer kwetsbaar is door zijn afhankelijkheid van de economische conjunctuur. Bij elke economische schok, zoals de coronacrisis maar ook de energiecrisis, kent het opleidingssysteem een abnormaal verloop.

Afstandleren en hybride onderwijs

Het jaarverslag vermeldt dat kennis over digitaal leren en afstandsonderwijs door de pandemie in een stroomversnelling gekomen is. Het GO! ontwikkelde heel wat visie en expertise, onder andere binnen het strategisch plan 2030.

Wat zijn volgens de spreker(s) de belangrijkste lessen, de grootste aandachtspunten en de belangrijkste drempels?

GO! is voorstander maar is niet aangetoond dat leerachterstand toegenomen is door afstandsonderwijs na corona, zeker bij meest kwetsbaren? Hoe kunnen we dit tegengaan? Hoe kunnen we voldoende garanderen dat elk kind volwaardig kan deelnemen aan afstandsonderwijs? En hoe voorkomen we dat dit geen 'oplossing' op zich voor lerarentekort wordt?

Antwoord:

Er is heel veel vraag vanuit de scholen om verder aan de slag te gaan met interactief afstandsonderwijs.

Enkele lessen, aandachtspunten en drempels:

- *Er is geen standaardrecept dat voor al onze scholen/instellingen werkt.*
- *Het is belangrijk dat afstandsonderwijs weloverwogen en gedragen (bij lln én professionals) wordt ingezet, ingebed in het schooleigen beleid.*
- *Essentieel voor het slagen van digitaal leren is de aanwezigheid van ICT-vaardigheden en -materiaal (liefst via recurrente middelen, wat nu nog niet het geval is).*
- *Digitalisering is een middel en geen doel op zich, en schept bijvoorbeeld mogelijkheden om tot betere differentiatie te komen en een betere niveau-inschatting voor of na een lessenreeks te maken.*
- *Vaak botsen scholen nog tegen de regelgeving, die weinig vrijheid geeft om de voordelen van digitaal leren en afstandsonderwijs te vergroten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de vrij strikte regeling van de schoolweek (start- en einduur lessen) of een lesuur dat 50 minuten duurt en niet opdeelbaar is.*

De leervertraging was tijdens de pandemie toegenomen, maar de situatie toen was fundamenteel verschillend dan ze vandaag is. Verplicht, volledig afstandsonderwijs voor iedereen van de ene dag op de andere (in de literatuur wordt er gesproken van emergency eLearning) is iets helemaal anders dan doordacht, gedragen, interactief afstandsonderwijs voor een deel van de lestijd en eventueel ook slechts een deel van de leerlingen(groepen).

Ondertussen hebben scholen heel wat expertise opgebouwd en kunnen zij zich voldoende voorbereiden om interactief afstandsonderwijs in te bedden in het schooleigen beleid. Het decreet hybride onderwijs voorziet dat leerlingen en leraren steeds op school interactief afstandsonderwijs kunnen volgen, en stelt enkele noodzakelijke voorwaarden zoals een duidelijke visie zodat het niet zomaar kan worden ingezet om het lerarentekort structureel op te proberen lossen. Elke vorm van afstandsonderwijs moet voor ons passen binnen een visie die maximale leerwinst, leermotivatie en leervermogen nastreeft. Wetenschappelijk onderzoek (zie o.a. OBPWO-rapport over Blended Learning) duidt op een mogelijk positief effect van interactief afstandsonderwijs op de declaratieve kennis en cognitieve en zelfregulerende vaardigheden. Digitaal leren kan daarnaast ook kansen bieden voor kwetsbare groepen omdat de leeromgeving en -inhoud zodanig kan worden aangepast aan hun behoeften (GSL). Aan de hand van blended learning kunnen we werken aan maximaal rendement op vlak van leervermogen, -winst en -motivatie voor elke leerling. Intern zijn wij ook actief met deze vragen bezig. We organiseren o.a. een focusgroep met ons GOK!-netwerk en de PBD om na te denken hoe we de gelijke kansen bij interactief afstandsonderwijs kunnen waarborgen.

Enkele concrete aandachtspunten:

- **Duurzaamheid** van de digi-sprong: computers en software vragen ook onderhoud, waar (recurrente) middelen voor voorzien moeten worden.
- Het digitale basismateriaal moet voor iedereen van optimale **kwaliteit** zijn. De verwachtingen van leraren en teams wat betreft de mogelijkheden van hardware en software moeten dus ook met die bril bekeken worden.

Onderwijsvernieuwing

Het verslag beschrijft dat er binnen het strategisch plan 2030 gewerkt wordt met een zogenaamde “sandbox”: een ontwerp- en testomgeving waarin scholen en instellingen kunnen zoeken naar oplossingen voor grote uitdagingen. Het schooljaar 2021-2022 was hiervoor een pilootjaar.

Kan de spreker voorbeelden geven van projecten die binnen deze sandbox ontwikkeld worden? Welke resultaten zijn opvallend?

Antwoord:

Doorheen het proces worden tools/instrumenten aangereikt. Het gaat zowel om bestaande tools (die gefinetuned worden i.f.v. GO! sandbox) als om nieuw ontwikkelde tools. Er is een toolbox samengesteld. Een eerste versie van de toolbox is beschikbaar. Deze toolbox willen we in het net breed toegankelijk maken zodat iedereen die zelf aan de slag wil met service design, dat ook kan.

Bij de start van het piloottraject werden 4 school-overstijgende designteams gevormd. Omwille van Corona is de werkdruk voor de betrokken scholen sterk toegenomen en hebben enkele scholen onderweg moeten afhaken. Uiteindelijk hebben een 10-tal scholen zich verenigd in 3 designteams.

Door elk van de teams werd een prototype opgeleverd: een app voor visualisatie van het leerproces en beloning van kleine leerwinsten; een ontwerp van website voor leerlingen 3^e graad met nood aan een

flexibel curriculum om te kunnen inzetten op breder, dieper of tijd- en plaatsafhankelijk leren; een platform voor de onderwijsprofessionals om interne en externe expertise te vinden en te boeken.

Twee van de ontwikkelde prototypes vielen in de prijzen bij Sandbox Vlaanderen en kregen een mooi budget toegewezen (20.000 euro en 15.000 euro) waarmee een Proof of Concept (PoC) kan gebouwd worden.

Pedagogische begeleidingsdienst

Het jaarverslag vermeldt dat er, naar aanleiding van het einde van het begeleidingsplan 2018-2021, een bevraging gebeurde van verschillende stakeholders. De resultaten worden gebruikt als input voor het volgende begeleidingsplan.

Kan de spreker delen wat de voornaamste resultaten waren? Waar hebben scholen en leerkrachten het meeste nood aan?

Antwoord:

- *Directies (over de tevredenheid over het BP 2018-21, bevroegd in najaar 2020, lage respons): er liggen groeikansen in het bekend maken van het aanbod tot op het niveau van directies en leraren. Er is bovendien een grote bezorgdheid ten aanzien van de continuïteit die de PBD kan bieden en ten aanzien van de aantrekkelijkheid van de PBD als werkgever: beiden komen in het gedrang door (de perceptie over) de besparingen. Daarnaast exploreren we nieuwe strategieën (die we zeker in het bijgestuurde BP een plaats geven) door in toenemende mate een makelaarsrol op te nemen. Een echte opsteker is de waardering voor onze kernprocessen: het werken met trajecten t.o.v. one shots wordt als zeer waardevol ervaren*
- *Spiegelbevraging (zelfde vragen als tav directies) bij PA/PB's (bevroegd in najaar 2020): dezelfde vaststellingen komen terug als bij directies, hetgeen wel bevestigd dat we een korte lijn hebben en dus goed weten wat er leeft in het veld.*
- *Leerkrachten 2^e en 3^e graad SO (over professionaliseringsbehoeften n.a.v. de modernisering SO, bevroegd in najaar 2020, midden in coronacrisis = grote invloed op de reacties): vooral vraag naar begeleiding over 'gevalideerd doelenkader', digitale didactiek en afstandsleren, leerlingen met specifieke onderwijsbehoeftes, innovatieve onderwijsconcepten.*
- *Leerkrachten 1^e graad SO en BuSO OV4 (over de modernisering SO en tevredenheid over de ondersteuning door de PBD hierbij): gaven input ter verbetering van onze curriculumtool GO! Navigator (taalgebruik, gebruiksvriendelijkheid); meestal wel tevreden over de LPI-sessies maar toch nog veel nood aan bijkomende sessies.*
- *Leerkrachten 2^e graad SO die effectief aanwezig waren op minstens 1 LPI-sessie (over de tevredenheid over deze sessies, bevroegd in juni 2021, lage respons waarschijnlijk door examenperiode): kennis, vaardigheden en inzichten werden verworven, grote intentie om het geleerde effectief toe te passen (redenen: duidelijkheid voor leerkracht, motivatie/leerplezier/activerend leren/inzet van leerlingen, doelen bereiken en voorbereiding voor 3^e graad en/of arbeidsmarkt, feedback en evaluatie).*

Corona

Zijn, volgens de spreker, de scholen voldoende voorbereid op een eventuele nieuwe coronagolf deze winter? Is er voldoende ingezet op ventilatie, luchtzuivering, ...?

Antwoord:

De kleurencodes bieden houvast. Indien opnieuw mondklappers en andere beschermingsmaterialen nodig zijn, zal dit wel een meerkost betekenen bovenop de hogere uitgaven omwille van de oplopende energiekost.

Wanneer er verwacht wordt dat CLB's opnieuw een rol moeten spelen bij een eventuele contacttracing, zal dat opnieuw een impact hebben op de reguliere werking van de CLB's. Indien contacttracing opnieuw aan de orde zou komen, is het wenselijk om ervoor te zorgen dat deze door de reguliere contacttracingscentra wordt opgenomen en dat men er van meet af aan voor zorgt dat er aan de schoolcontext aangepaste scenario's ter beschikking zijn voor de contacttracers.

Buitengewoon onderwijs

Het katholiek onderwijs rapporteerde een aanzienlijke stijging van het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs: vooral de toename van het aantal kleuters in het BuO was opvallend. In het jaarverslag van GO! zien we een daling van het aantal kleuters in het buitengewoon onderwijs tussen 2019-2020 en 2020-2021. Is dit een trend die zich doorzet in het schooljaar 2021-2022, of net niet?

Hoe valt dit verschil te verklaren?

Antwoord:

Het klopt dat er een lichte daling was tijdens het schooljaar 2020 – 2021 t.o.v. het schooljaar eraan voorafgaand: 14 kleuters minder op 1 februari 2021. Deze trend heeft zich niet doorgezet. Er zijn voor het GO! 776 kleuters geteld op 1 februari 2022, zijnde 46 meer dan het jaar voordien op dezelfde datum. In de lijn van de verwachtingen op tellingsdatum 1 oktober 2022 zal dit cijfer op 1 februari 2023 met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid terug stijgen.

De voltijdse leerplicht vanaf de leeftijd van 5 jaar zal een invloed hebben op deze stijging. Verder kan nog gemeld worden dat de tijdelijke en voorlopige verslagen "type 3" deze instroom beïnvloeden. Opvallend is de toename van het aantal leerlingen met autisme binnen het buitengewoon kleuteronderwijs.

CLB's

Het jaarverslag geeft aan dat de CLB's, door de gesloten enveloppe-financiering, substantieel meer leerlingen moeten begeleiden met dezelfde omkadering.

Zijn er signalen dat dit op het veld voor problemen zorgt?

Moet hier volgens de spreker ingegrepen worden?

Antwoord:

Het GO! richt in totaal 19 CLB's in. Samen begeleiden zij 246.481 lineaire leerlingen (cijfers schooljaar 2021-2022), een stijging met 4.063 leerlingen in vergelijking met het schooljaar ervoor (een stijging met 1,68 %). GO! CLB's begeleiden niet alleen alle GO! scholen, maar werken daarnaast ook samen met contractscholen van het officieel onderwijs en Syntra. CLB's vervullen eveneens een decretale opdracht voor leerlingen huisonderwijs. De CLB's beschikten hiervoor in het schooljaar 21-22 over 707,63 omkaderingsgewichten (een toename met 2,22 omkaderingsgewichten of 0,31 % in vergelijking met het voorgaande schooljaar).

Over een periode van 9 jaar tijd nam het leerlingenaantal in de CLB's toe met 42.857 lineaire leerlingen (een stijging van 21.05 %). Omwille van de gesloten enveloppefinanciering, vertaalt een stijging van het aantal leerlingen zich niet in een stijging van de beschikbare omkadering voor CLB. Daar waar in 2013 gemiddeld

310,02 leerlingen werden begeleid per gegeneerd omkaderingsgewicht (de zogenaamde omkaderingseenheid), is dit in 2022 gestegen tot gemiddeld 348 leerlingen per omkaderingseenheid.

De CLB's worden geconfronteerd met een structurele onderfinanciering die jaar na jaar toeneemt omwille van het stijgend leerlingenaantal.

Daarnaast neemt de zorgzwaarte in de vraaggestuurde werking van de CLB's (Bovenstaande evolutie bevestigt dat de zorgzwaarte) jaar na jaar toe (neemt), waarbij casussen alsmaar complexer worden en er meer interventies per casus vanuit het CLB nodig zijn. We merken dat de inhoud van het CLB-werk doorheen de laatste jaren gewijzigd is. De problematiek van de wachtlijsten in alle vormen van jeugdhulp zorgt ervoor dat de CLB's steeds meer bevroegd worden om hulpcontinuïteit te bieden. Dit gaat ten koste van de preventieve opdracht van CLB waarbij oa vroegtijdiger kortdurende begeleiding bieden vooraleer problemen escaleren of groepsgerichte preventieve interventies niet meer haalbaar zijn. CLB's zijn vragende partij om sterker te kunnen inzetten op hun preventieve opdracht zodat de nood aan zwaardere vormen van hulpverlening afneemt en de onderwijsloopbaan van leerlingen wordt gevrijwaard.

CLB's vormen, vanuit hun draaischijfpositie, de brug tussen onderwijs en andere sectoren waaronder welzijn, jeugdhulp, volksgezondheid en werk. Dat betekent dat zij vaak aangesproken worden om deel te nemen aan projecten en nieuwe initiatieven wat eveneens bijkomende taakbelasting en netwerking met zich meebrengt.

Er kan ingegrepen worden op de financiering van CLB structureel te versterken en te laten meegroeien met het leerlingenaantal, maar er kan eveneens ingegrepen worden op de opdrachten van CLB (kerntakendebat, minder attestering, grondig debat over de impact van de wachtlijsten jeugdhulp op de werking van onderwijs en CLB). Wij kijken uit en werken graag mee aan de (door minister Weyts) aangekondigde evaluatie van het omkaderingssysteem in 2023 met het oog op een mogelijke bijsturing of de implementatie van een nieuw omkaderingssysteem dat tegemoet komt aan de noden van de sector.

Thuis taal op school

Welke houding neemt het GO daartegenover aan, bv wanneer men ouders uitnodigt om te komen voorlezen op school – blijkbaar mag dat dan ook in de thuis taal. Dat staat toch haaks op het beleid van de Vlaamse regering: thuis taal is voor thuis en niet voor in de klas?

Antwoord:

Via onze begeleidingsstrategie ondersteunen we schoolteams in het operationaliseren van de GO- visie op meertaligheid. De thuis taal wordt daarbij beschouwd als een hulpmiddel en dus als brug om de onderwijstaal – Standaardnederlands – onder de knie te krijgen. Ouder (o.a. Cummins' common underlying language proficiency) én recent wetenschappelijk onderzoek (o.a. MARS-rapport) bewijst dat het gebruik van de moedertaal een cruciale factor is in het leerproces.

De doelen van meertalig voorlezen zijn:

- *betekenisontsluiting/verhogen van het begrip van en in het Nederlands,*
- *verhogen van welbevinden en betrokkenheid (van leerlingen én ouders),*
- *burgerschapontwikkeling via talensensibilisering*

Transitie van IPO's naar Welzijn

Op p. 45 staat dat de regelgeving van Welzijn van kracht is, dat deze gefinancierd worden zoals gelijkaardige welzijnsvoorzieningen en dat het kwaliteitskader van Welzijn gehanteerd wordt, maar dat de aansturing van deze instellingen een bevoegdheid blijft van het Gemeenschapsonderwijs.

Hoe zit het dan met het personeelsbeleid, vallen die mensen onder aansturing door onderwijs?

Er blijken immers ernstige klachten te komen van de personeelsleden zelf. Die vinden dat ze absoluut geen inspraak krijgen en geloven niet in de belofte dat het personeel er niet op achteruit zal gaan. Bv wat betreft de werk- & vakantieregeling/ uurroosters/ planning: wordt dat centraal bepaald of is dat elke instelling voor zich? In de huidige situatie moeten die personeelsleden enkel werken in het WE en in de vakanties; men spreekt ervan dat ze voortaan ook in de week kunnen opgeroepen worden, zelfs voor een klein aantal uurtjes.

Was er in elke instelling wel voldoende overleg met alle personeelsleden?

Kunnen de huidige regelingen niet worden behouden met uitdovend karakter?

Waar zijn de beloofde "extra middelen" vanuit "welzijn" naartoe, of waar blijven ze? Want op de werkvloer lijkt men daar nog niet van te merken.

De internaten van het buitengewoon onderwijs zijn voor hun werking afhankelijk van de werkingsmiddelen van de internaten van het gewoon onderwijs. Dat maakt dat het geheel van de internaten structureel te weinig werkingsmiddelen ter beschikking heeft. (p. 15) Kan men dat ook met cijfers aantonen?

Antwoord:

De GO! welzijnsvoorzieningen zullen onder de rechtspersoon Gemeenschapsonderwijs vallen. Het dagelijkse beleid van de instellingen wordt ingebed in de scholengroepen. De welzijnsvoorzieningen krijgen autonomie om hun visie en beleid te operationaliseren.

Na een aarzelende start zijn de zorgstrategische plannen en inschalingen van de IPO en het tehuis Kastor afgerond. De instellingen (met uitzondering van Lommel en Sint-Niklaas – volgen snel) kregen een simulatie van de werkingsmiddelen en omkadering die ze zullen genereren. Er is overal een significante toename van middelen; die middelen moeten ervoor zorgen dat de internen de zorg en het aanbod krijgen die ze nodig hebben. Momenteel genereren de internen buitengewoon onderwijs geen werkingsmiddelen. Die worden gehaald uit de middelen voor de gewone internaten, met de structurele onderfinanciering van deze laatste als gevolg.

Aangezien de baseline voor deze transitie is dat gelijke situaties gelijk worden behandeld (en we dus vergelijkbare middelen krijgen als welzijnsvoorzieningen), gaan we er van uit dat de middelen die we krijgen ons in staat moeten stellen om onze organisaties uit te bouwen tot volwaardige welzijnsvoorzieningen. Het eerste volwaardige erkenningsjaar (met alle bijbehorende middelen) start op 1 januari 2025. Er is dus een groeipad. Volgend jaar is er al een substantiële toename van middelen. We krijgen dus tijd om in te lopen en bij te sturen.

Nu zijn we bezig met de inschaling en de zorgstrategische planning van de internaten buitengewoon onderwijs die geen samenwerking hebben met een IPO. Er is vanuit het GO! voorzien in intensieve begeleiding van de betrokken instellingen bij het schrijven van hun zorgstrategisch plan. Er is ook een feedbackronde voorzien met Opgroeien en VAPH. Daarnaast nemen we ook de ervaringen en de expertise mee die we hebben opgedaan bij de eerste lichting instellingen.

Inzake de personeelsaangelegenheden is er duidelijkheid naar zowel de vastbenoemde als de tijdelijke personeelsleden. De vakantie- en prestatieregeling is lokaal te onderhandelen. De bijkomende handen op de werkvloer, een passend aanbod en ondersteuningsmogelijkheden voor de internen bieden ook ten aanzien van de personeelsleden betere vooruitzichten naar werkbaar werk.

Veranderingen brengen altijd koudwatervrees met zich mee. We zijn er echter van overtuigd dat de transitie de opportuniteiten biedt waar we al lang naar uitkijken, zowel voor de internen als voor onze teams op de werkvloer.

De dotatie voor 2022 voor de gewone internaten (voor 2027 internen) werd verdeeld over het geheel van de internen (inclusief internen buitengewoon onderwijs = 3877 internen). Daardoor zakte het bedrag per interne van 1927 euro naar 1029 euro. Ter vergelijking: in het ontwerpdecreet inzake de onderwijsinternaten wordt per intern 1200 euro aan werkingsmiddelen voorzien.

Is er in het GO een gezamenlijke strategie inzake sociaal beleid (“lege brooddozen” e.d.?)

Antwoord:

Het GO! heeft een visie m.b.t. de schoolkostenproblematiek. De schoolkostenproblematiek is een structureel probleem waarbij verantwoordelijkheid wordt gedragen door zowel de overheid als de onderwijsverstrekkers.

Van de overheid verwacht het GO! het volgende:

- Een maximumfactuur overwegen in het secundair onderwijs
- Schooltoelages afstemmen op studiekosten voor laagste inkomens
- De piste van gratis en gezonde maaltijden onderzoeken
- Een vijfjaarlijkse monitoring van studiekosten voorzien

Wat betreft de rol van de scholen(groepen):

- Mindshift bewerkstelligen rond kansarmoede in de volledige schoolorganisatie
- Maximale transparantie in de kosten creëren
- Effectief communiceren rond schoolkosten (sterk inschrijvingsteam, warm onthaal)
- Garantie bieden op schoolboeken voor iedereen op 1 september (duidelijke afspraken met distributeurs, alternatieven overwegen voor commerciële handboeken)
- Creatief en bewust omgaan met extramurosactiviteiten
- Aandacht hebben voor de kosten van leerlingen met een functiebeperking
- Een goed schoolkostenbeleid voeren met partners (andere scholen, subsidiërende instellingen, lokale overheden/partners)

Heeft het GO een gezamenlijke aanpak van “moeilijke leerlingen”?

Antwoord:

Via onze begeleidingsstrategie ondersteunen we leerkrachten om moeilijk gedrag te voorkomen door:

- een goed klasmanagement: “Het gaat niet zozeer over de benadering van het probleemgedrag, maar over de kwaliteit van het klasmanagement waarin anticiperende maatregelen zijn opgenomen die het verschil maken!” (Emmer & Stough, 2001)
- het aanbieden van een kwaliteitsvol en interessant onderwijsaanbod waar de interesses van de leerlingen in terug te vinden zijn “Optimale actieve en effectieve leertijd voor alle leerlingen is doorslaggevend.” (Slavin, 1996; Veenman e.a., 1998; Marzano, 2007; Marzano e.a. 2008)
- een positief en veilig klasklimaat te creëren door voorspelbaarheid en duidelijkheid te creëren “Een goed klimaat in je klas en het zorgen voor een ‘wij’gevoel zijn belangrijke ingrediënten om gedragsproblemen te voorkomen.” (Overveld, van, 2016), (Horeweg, 2015)
- door een krachtige leeromgeving te creëren die steunen op dynamische werkvormen
- door een leerproces op maat te ondersteunen
- een goede relatie met elke leerling op te bouwen waardoor we “Een relatie met een betrouwbare volwassene op school kan van zeer grote invloed zijn op het welbevinden van het kind.” (Ungar & Perry, 2012)
- te differentiëren, door leerlingen te laten groeien in autonomie en door samen te leren.
- leerlingen te ondersteunen in hun zelfregulerende vaardigheden waaronder zelftevredenheid, adaptieve en defensieve reacties, attributie en zelfbekrachting.
- gebruik maken van flexibele leertrajecten om verveling tegen te gaan.
- acties te ondernemen om gelijk onderwijskansen te creëren.

Via onze begeleidingsstrategie ondersteunen we scholen en schoolteams

- *bij het doelgericht uitbouwen van en flexibele schoolorganisatie, om tegemoet te komen aan extra noden van leerlingen(groepen)*
- *bij het planmatig begeleiden van hun leerlingen volgens het continuüm van zorg.*
- *in het positief omgaan met diversiteit en proactief nemen van initiatieven dat maximale participatie aan onderwijs bevordert*
- *in hun samenwerking met het CLB, de ouders en eventueel andere externe partners.*
- *in hun interne samenwerking inzake LLB, gelinkt aan de fasen van het zorgcontinuüm*
- *door het aanreiken van methodieken:
vb Het 4-lademodel geeft scholen handvatten om vast te leggen wat moeilijk gedrag is en hoe ermee om te gaan of gevolg aan te geven.
vb Hergo, herstelgericht werken*

Digitalisering

Het GO! zet sterk in op digitalisering. Heel het jaarverslag is van het idee doordrongen. Wat een positief gegeven is. Om het digitaliseringproject goed uit te rollen moeten alle (digitale) processen op elkaar worden afgestemd. Daarin is het belangrijk dat leerkrachten en directieleden de nodige skills aangeleerd krijgen om hiermee om te gaan.

In welke mate worden leerkrachten en directieleden vandaag bijgeschoold? En wat zijn de plannen voor de toekomst?

In welke mate is hiervoor een samenwerking met de lerarenopleidingen voorzien?

Antwoord:

De mogelijkheden van digitalisering zijn zo groot dat er veel kansen liggen, maar op alle vlakken moet nog veel geleerd worden. Daarom worden volgende initiatieven genomen:

- *Digitalisering wordt meegenomen in het reguliere aanbod als een onderdeel van de visie op leren, de didactiek en de wijze waarop de ET kunnen behaald worden. Hier betreft het dus een inbedding en een aanvulling binnen het aanbod en dus niet als losstaand gegeven.*
- *Daarnaast wordt ook specifiek ingezet op digitale visie en digitale skills binnen onze begeleidingsstrategie. Zowel via de uitgebreide materialenbank, via helpdesksessies, via professionaliseringsinitiatieven, als inbedding in professionele leergemeenschappen en verandertrajecten.*
- *Specifieke professionaliseringsinitiatieven (PI's) zoals 'opleiding voor pedagogische ict coördinatoren: deze opleiding omvat 3 reeksen van telkens 5 masterclasses gebaseerd op het vier in balans model. In totaal nemen er 64 deelnemers deel van verschillende scholengroepen en op verschillende niveaus.*
- *We tekenen in op projecten die leiden tot het professionaliseren van (beleids)teams zoals het huidige project met VLAIO waarin we inzetten op ict-beleidsplannen.*
- *Dit schooljaar ondersteunen we 4 GO!-pilootscholen bij het ontwikkelen van een doordacht en gedragen ICT-beleid. Volgend schooljaar breidt dit project zich uit naar 12 scholen.*
- *E-module 'Hoe stel je een ICT-beleidsplan op?' op basis van verworven inzichten tijdens het pilootproject. Deze e-module zal via KlasCement aangeboden worden aan het werkveld.*
- *We houden mee in de gaten waar de mogelijkheden zitten tot innovatie en maken op die manier ook deel uit van het netoverschrijdend consortium van begeleidingsdiensten dat mee de professionalisering van Ilearn op zich neemt.*
- *We zorgen voor een sterk flankerend aanbod waarin kwaliteitsvolle externen mee naar scholen kunnen en dit binnen de visie van leren.*
- *We hebben regelmatig gesprekken met externe aanbieders, bedrijven, ed-techspelers, wetenschappers, uitgeverijen, ... om onze visie op leren mee te geven.*
- *We werken sowieso samen met lerarenopleidingen in het kader van visieopbouw over de digitalisering en digitale didactiek.*
- *We werken samen in projecten die we samen met de lerarenopleidingen (en andere partners) geschreven hebben met als doel digitaal beleid en digitale skills te optimaliseren.*
- *Lerarenopleidingen kunnen specifieke competentieverhoging ook via ons flankerend aanbod aanbieden.*

- *We laten onze eigen mensen ook professionaliseren via lerarenopleidingen en sommigen geven er zelf ook les.*

Vlaamse Toetsen

Het GO! is sterke voorstander van centrale toetsen. In het jaarverslag laat ze weten dat ze dit in de toekomst ook wil uitbreiden naar “goed en minder goed meetbare vaardigheden”
Kan dit meer worden toegelicht?

Antwoord:

Het GO! is voorstander om voor het aantal leerdomeinen kleinschalig te beginnen en op basis van de aanvaarding ervan langzaam uit te breiden. Het GO! gaat akkoord met de huidige focus op reken- en leesvaardigheid. Reken- en leesvaardigheid zijn immers fundamentele basisvaardigheden. Deze vaardigheden zijn ook makkelijker te toetsen en eenvoudiger om op een gemeenschappelijke vaardigheidsschaal te plaatsen voor het leerwinstmonitoringssysteem. We vermoeden dat de prestaties in deze basisvaardigheden een goede proxy zijn voor de prestaties in andere leerdomeinen.

Het GO! wil ook vermijden dat bepaalde leerdomeinen belangrijker worden geacht dan andere, wat zou leiden tot een vernauwing van het curriculum tot de getoetste leerdomeinen.

Een mogelijkheid in een verdere toekomst zou kunnen zijn om scholen te laten deelnemen aan bijvoorbeeld de toetsen wiskunde en Nederlands en nog een ander vrij te kiezen leerdomein.

Het GO! is voorstander van een brede vorming en vindt het daarom ook belangrijk om in de toekomst naast de eenvoudig meetbare cognitieve vaardigheden, ook niet-cognitieve vaardigheden en attitudes van leerlingen in kaart te brengen (zoals bv. Burgerschapsvaardigheden).

Ecosysteem

In het jaarverslag staat dat de PBD-GO! sterk inzet op samenwerking met externe partners. Als we inzoomen op wie die partners zijn, blijkt dat dit vooral te gaan over instellingen van het hoger onderwijs. Slechts 5% van de aanvragen tot samenwerking komt van bedrijven. Het betreft vooral uitgeverijen of ED Tech bedrijven.

Wat is de verklaring voor het gegeven dat zo weinig bedrijven contact opnemen met PBD-GO!? In welke mate neemt PBD-GO! zelf contact op met bedrijven?

De initiatieven vanuit het hoger onderwijs om samen te werken, komen vooral uit de hoek van universiteiten en in mindere mate van de hogescholen? Wat is hiervoor de verklaring?

Antwoord:

Het GO! heeft als net een andere organisatiestructuur dan de overige onderwijsverstrekkers. Samenwerking met bedrijven, sectoren en hoger onderwijspartners zit niet exclusief bij de Pedagogische Begeleidingsdienst. Bij het GO! contacteren bedrijven en sectoren eerst de afdelingen ‘Beleid en Belangenbehartiging’ en ‘Netbrede Ondersteuning en Ontwikkeling’. Via deze weg worden samenwerkingen voorbereid en aangegaan. De Pedagogische Begeleidingsdienst wordt dan betrokken bij de verdere uitwerking van deze partnerships. De drie bovenvermelde afdelingen werken samen met bedrijven,

sectoren, hoger onderwijs en alle actoren op het snijvlak onderwijs-arbeidsmarkt. De eerste 2 afdelingen gaan zelf actief op zoek naar samenwerkingen.

Het klopt dat bedrijven slechts een beperkt deel van de cijfers bezetten. Het is belangrijk rekening te houden met de context van deze gegevens. De cijfers zijn een weergave van het gebruik van een aanvragenportaal voor externe partners op de (PBD-)GO! website. Vanuit een standpunt op overzichtelijke administratie en gelijkheid proberen we deze weg te blijven hanteren. Anderzijds is het zeker ook zo dat langdurige, diepgaandere relaties vaak niet via dit portaal worden behandeld. De cijfers zijn daarom slechts een indicatie van ad hoc aanvragen.

Samenwerkingen die verweven zitten in de dagdagelijkse werking zijn weldegelijk zeer sterk aanwezig, maar moeilijker te grijpen in duidelijke cijfers. Hoe dan ook onderhoudt PBD-GO! zelf heel wat contacten met bedrijven in kader van zowel het nascholingsaanbod, projectwerkingen en afstemmingen ten dienste van de dagdagelijkse werking.

Ten slotte bestaan er ook rechtstreekse, laagdrempelige samenwerkingen tussen hogescholen en onze scholen(groepen).

LBV

Voor het inrichten van één uur levensbeschouwelijke dialoog werden in 2021 binnen een aantal scholengroepen pilootprojecten opgestart. Vanaf 2023-2024 is het de bedoeling om dit verder uit rollen?

Antwoord:

In het schooljaar 2021-2022 liepen pilootprojecten in 2 scholengroepen.

- 2 pilotscholen in scholengroep 20:
 - o GO! Atheneum Geraardsbergen
 - o GO! Atheneum Zottegem
- 4 pilotscholen in scholengroep 5:
 - o Busleyden Atheneum campus Caputsteen
 - o Busleyden Atheneum campus Pitzemburg
 - o Busleyden Atheneum campus Stassart
 - o Busleyden Atheneum campus Zandpoort.

De bedoeling was om aan de slag te gaan met de ontwerp leerplannen die zijn gemaakt op basis van de interlevensbeschouwelijke competenties en de eindtermen burgerschap, maar ook om verschillende organisatiemodellen uit te testen.

De oorspronkelijke bedoeling was om vanaf dit schooljaar, 2022-2023, te starten met de interlevensbeschouwelijke dialoog in alle scholen van de scholengroepen 20 en 5. De effectieve brede uitrol over alle scholen van het GO! werd voorzien vanaf 2023-2024, tegelijk met de invoering van de nieuwe eindtermen burgerschap. Hier stelt zich mogelijks een probleem. De leerplannen zijn immers tot stand gekomen op basis van de eindtermen burgerschap en zullen herzien moeten worden. De stuurgroep van het project buigt zich binnenkort over de vraag of de timing van de brede uitrol moet herzien worden.

Duaal leren

Het GO! wil met samen met de onderwijsnetten en de technologische sector een stap verder zetten om van duaal leren een toekomstbestendig kwaliteitslabel te maken voor hybride leren. Hiertoe worden drie duale trajecten uitgebouwd tot een hybride en digitale leerweg. Het gaat om Elektromechanische Technieken duaal, Mechanische Vormgevingstechnieken duaal en Technieker Industriële Procesautomatisatie duaal.

Kan hier meer toelichting over gegeven worden?

Hoe ziet het GO! de verdere evolutie op vlak van hybride leren in het kader van duaal leren?

Welke hindernissen zijn er die een mogelijke verdere uitrol zouden verhinderen?

Antwoord:

Het ESF-project richt zich op 3 duale opleidingen die in het verleden niet zijn aangeslagen bij leerlingen en hun ouders. Vanuit onderwijs en de sector werd het initiatief genomen om te onderzoeken hoe deze trajecten op een meer attractieve en kwaliteitsvolle manier in de markt kunnen gezet worden. Door onder andere de coronapandemie liep het project heel wat vertraging op. Inmiddels werd de draad weer opgepikt.

Hybride leren schept heel wat mogelijkheden om de functionele basiskennis en –vaardigheden aan te bieden via een digitale leerweg. Elk bedrijf werkt immers met eigen specifiek materiaal en voorkeurmerken. Zo zou men leerlingen via het digitale leerpad kunnen aanleren hoe een inductieve sensor in het algemeen werkt. Vervolgens kan de leerling in op de duale leerwerkplek de competenties inoefenen en de kennis uitbreiden via de bedrijfsspecifieke sensor.

Een hybride en digitale leerweg biedt heel wat kansen. Zo kan de knowhow van verschillende bedrijven gedeeld worden met een groep leerkrachten en leerlingen. Het is een uitstekend middel om onderwijs en bedrijfswereld sterker op mekaar af te stemmen.

Er zijn nog heel wat hindernissen die een vlotte uitrol van de duale opleidingen belemmeren:

- *De leerlingen moeten een groot aantal uren op de werkplek doorbrengen. Dit maakt het zeer moeilijk om kennisgerichte doelen kwaliteitsvol te realiseren en betekent een zware belasting van het leertraject.*
- *Leerlingen zullen via zelfstudie aan de slag moeten met digitale leerwegen. Dit is geen evidente leerweg voor elke leerling. Hierop haken dan ook bepaalde leerlingen af.*
- *Bedrijven ervaren dat heel wat duale leerlingen uit de dubbele finaliteitsopleidingen verder willen studeren na het beëindigen van hun duale opleiding. Hierdoor vallen de quick wins voor de bedrijven weg. De bedrijven stoppen dan ook met het aanbieden van duale leerwerkplekken (cf Audi, Daikin, ...)*
- *Een groot aantal bedrijven vullen het leren op de werkplek zeer bedrijfsmatig en functioneel in. Hierdoor verwerft de leerling onvoldoende theoretische vorming om door te stromen naar een vervolgopleiding in het hoger onderwijs.*
- *In de samenleving en in het bijzonder bij ouders leeft nog steeds het idee dat duaal leren niet de meest geschikte leerweg is om vervolgstudies in het hoger onderwijs aan te vatten.*
- *De promotiecampagne voor duaal leren die de overheid afgelopen jaar lanceerde, schoot zijn doel voorbij en versterkte eerder de negatieve connotatie die leeft rond duaal leren.*

Samenwerking tussen scholengroepen

In welke mate werken de scholengroepen samen op vlak HR-beleid, digitalisering, directeursopleiding, expertise uitwisseling etc.?

Antwoord:

GO! centraal faciliteert en coördineert een lerend netwerk voor alle HR-medewerkers over de verschillende scholengroepen heen. Naast kennisuitwisseling wordt ook actief ingezet om de samenwerking tussen de verschillende Scholengroepen te versterken door het delen van good practices door middel van job shadowing en gezamenlijk uitwerken van HR-processen binnen het huidig regelgevend kader. Daarnaast worden ook adviezen uitgewerkt en geformuleerd om binnen een geactualiseerde regelgeving een duurzamer en attractiever HR-beleid te kunnen voeren.

Interlevensbeschouwelijke dialoog

Is er nog voldoende ruimte over binnen het resterende uur levensbeschouwing om die eigen “start” attitude te voorzien?

Kunnen jullie concreter aangeven hoe deze lessen uit de pilootprojecten verlopen?

Evaluatie pilootprojecten? Hoe ervaren leerkrachten en leerlingen dit? En ouders?

Dit uur wordt expliciet gekoppeld aan eindtermen burgerschap. Hinder ondervonden van discussie over deze eindtermen?

Antwoord:

- *Leerlingen volgen in GO! scholen verplicht twee uur levensbeschouwing van in de derde kleuterklas. De invoering van de interlevensbeschouwelijke dialoog in de derde graad van het secundair onderwijs zien we dan ook als een moment waarop leerlingen, vanuit een sterke levensbeschouwelijke achtergrond die ze vanaf hun 6de levensjaar hebben opgebouwd, de dialoog kunnen aangaan met andere levensbeschouwingen.*
- *In het schooljaar 2021-2022 liepen 6 pilootprojecten in 2 scholengroepen. De bedoeling was om aan de slag te gaan met de ontwerp leerplannen die zijn gemaakt op basis van de interlevensbeschouwelijke competenties en de eindtermen burgerschap, maar ook om verschillende organisatiemodellen uit te testen. De lessen worden gegeven in heterogene groepen, dat wil zeggen groepen waarin leerlingen die verschillende levensbeschouwingen volgen bij elkaar gezet worden en met elkaar in dialoog treden. Leerkrachten geven aan deze groepen les via co-teaching, waarbij leerkrachten van de verschillende levensbeschouwingen samen voor de klas staan.*
- *Enkele aandachtspunten uit het monitoringrapport:*
 - o *Pedagogisch didactisch:*
 - *Leerkrachten zijn vragende partij voor verdere ondersteuning bij de didactische vertaling van leerplannen in hun lessen*
 - o *Organisatorisch:*
 - *Een uitdaging voor leerkrachten zijn de (vaak) grotere klasgroepen*
 - *Daarbij horend is co-teaching een uitdaging: er is nood aan verdere professionalisering hierrond*
 - *Er is ook de vraag om meer structureel overleg mogelijk te maken tussen leerkrachten levensbeschouwing (in de vorm van “levensbeschouwelijke teams”) en andere leerkrachten*
- *Over hoe leerlingen en ouders de interlevensbeschouwelijke dialoog ontvangen hebben we nog geen gegevens.*
- *Het project ondervindt mogelijks de gevolgen van de vernietiging van de eindtermen. De oorspronkelijke bedoeling was om vanaf dit schooljaar, 2022-2023, te starten met de interlevensbeschouwelijke dialoog in alle scholen van de scholengroepen 20 en 5. De effectieve brede uitrol over alle scholen van het GO! (derde graad) werd voorzien vanaf 2023-2024. De leerplannen zijn tot stand gekomen op basis van de eindtermen burgerschap en zullen herzien moeten worden. De stuurgroep van het project buigt zich binnenkort over de vraag of de timing van de brede uitrol moet herzien worden.*

Positie GO! in het onderwijslandschap

Opvallend dat stijgende trend zich doorzet in secundair buo, maar stagnatie in basis buo. Zien jullie een verklaring voor deze stagnatie?

Antwoord:

De stijgende trend is groter in het BuSo. Dit komt vooral door stijging aantal scholen OV4 type 9 of uitbreiding in bestaande scholen BuSo met deze opleidingsvorm en type.

Onderwijs	Niveau	Instellingen	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Leerplichtonderwijs	Basisonderwijs - gewoon	419	110.060	110.825	112.018	112.336	113.522
	Basisonderwijs - buitengewoon	34	6.462	6.572	6.901	6.971	7.377
	Secundair onderwijs - gewoon	214	83.735	86.645	89.393	93.615	96.073
	Secundair onderwijs - buitengewoon	25	5.465	5.714	6.131	6.500	6.994
	Deeltijds beroepssecundair onderwijs	17	2.753	2.733	2.859	2.836	2.884
	Totaal	709	208.475	212.489	217.302	222.258	226.850
Onderwijs buiten leerplicht	Volwassenenonderwijs	11	112.138	110.597	103.576	84.809	
	Deeltijds kunstonderwijs	15	13.236	14.375	14.664	14.332	14.671
	Totaal	26	125.374	124.972	118.240	14.332	
Internaten*	Financierbare instellingen	31	2.194	2.094	2.052	2.031	
	Niet-gefinancierde instellingen	19	1.230	1.309	1.372	1.380	1.348
	Totaal	50	3.424	3.403	3.424	3.411	1.348

Werkingsmiddelen DKO

Stellig dat u vindt dat u te weinig middelen krijgt voor DKO. Wat heeft u juist meer nodig opdat voldaan kan worden aan de grondwettelijke onafhankelijkheidsvoorwaarde?

Antwoord:

In het DKO wordt er gewerkt met een vaste enveloppe. De groei van de leerlingen die binnenkomen in het DKO, wordt dus niet gehonoreerd. Ieder jaar daalt het aantal middelen dat een academie krijgt voor een leerling, door het stijgende aantal leerlingen. Illustratie:

Jaar	LLN dot	Bedrag	Bedrag/LLN	Opmerking
2009	10.964	1.820.000	165,99781	
2010	11.909	1.871.000	157,10807	Index
2011	11.909	1.871.000	157,10807	Geen index
2012	12.154	1.871.000	153,94109	Geen index
2013	12.615	1.871.000	148,31550	Geen index
2014	12.933	1.898.000	146,75636	Geen index
2015	13.029	1.730.000	132,78072	Besparing
2016	13.176	1.730.000	131,29933	Geen index
2017	13.395	1.730.000	129,15267	Geen index
2018	13.531	1.730.000	127,85456	Geen index
2019	13.933	1.730.000	124,16565	Geen index
2020	15.324	1.647.000	107,47847	Besparing
2021	15.910	1.659.000	104,27404	60% index
2022	15.264	1.664.000	109,01468	60% index

2023	15.784	1.736.000	109,98479	Bedrag gesimuleerd op basis van 60% index BaO (7,12% dus 4,27%)
-------------	--------	-----------	-----------	---

--> tot voor corona (2008-2009 tot 2019-2020) zien we een duidelijke daling van het bedrag per leerling: van 165 euro naar 107 euro (o.a. ook door extra besparingen, geen indexering, ...).

Binnen het DKO is er bijgevolg **nood aan een open-end financiering**.

Bijkomend is het ook zo dat het GO! geen aanspraak kan maken op de zogenaamde 3e financiering (cf. daar waar veel academies van OVSG kunnen rekenen op extra middelen vanuit hun stad/ gemeente).

Er is ook nood aan het **structureel verankeren van de projectmiddelen van Kunstkuur** (cf. Project waarbij ingezet wordt op samenwerking tussen het DKO en het kleuter-, lager-, secundair en hoger onderwijs) **in de reguliere omkadering**. Op die manier kan er flexibeler ingespeeld worden op lokale noden en opportuniteiten tot samenwerking; kan elke academie een samenwerkingsverband aangaan; wordt de omslachtige aanvraag- en gunningsprocedure (om de Kunstkuur projecten aan te vragen) vermeden. Deze middelen werden, bij de totstandkoming van het nieuwe decreet van DKO in 2018, afgeroomd van de reguliere omkadering DKO.

Oktober telling 2022 (staat los van jaarverslag 2021)

“Dit jaar vond het GO! geen plaats voor ruim 6.380 leerlingen. (...) Heel wat directeurs geven aan dat hun infrastructuur te klein is (...)”

Infrastructuur kan inderdaad een verklaring zijn, maar ik zou graag ook zicht krijgen op het aandeel leerlingen met enkel- of meervoudige problematieken. Zijn er onder deze 6.380 veel leerlingen met nood aan ondersteuning?

Antwoord:

Geweigerde Iln: BuKO: 227

BuLO: 186

BuSO: OV1: 91; OV2: 12; OV3: 22; OV4: 328

De druk op het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen is zeer hoog. Het tekort situeert zich in bepaalde regio's. Sommige regio's hebben geen Iln. met enkel- of meervoudige problematieken moeten weigeren. In andere regio's is er een tekort aan scholen met doeltreffend aanbod voor specifieke doelgroepen. Er zijn daarnaast nog blinde vlekken binnen Vlaanderen of scholen een te beperkt gediversifieerd aanbod aan types en opleidingsvormen. Hierdoor komen de infrastructuur met betrekking tot capaciteit van andere scholen onder druk te staan en worden leerlingen geweigerd. Er moeten dringend scholen (vestigingsplaatsen) bijkomen in de gebieden tussen de grote steden.

Voor buitengewone scholen is het niet vanzelfsprekend om snel aan het stijgende leerlingenaantal tegemoet te komen. Vandaag moeten scholen hun aanvraag voor een nieuwe school, type of opleidingsvorm voor 30 november indienen, maar krijgen pas heel laat in het schooljaar een antwoord van de overheid. Dan rest er geen tijd meer om die voor het nieuwe schooljaar in te richten. Nieuwe buitengewone scholen zijn nu verplicht om minstens twee types in BuBaO of 2 opleidingsvormen in het BuSo in te richten. Bovendien ligt het minimum aantal leerlingen daarvoor vandaag onrealistisch hoog.

Type 2 is een probleem binnen alle onderwijsniveaus van het buitengewoon onderwijs, zeker voor de kleuters is er veel te weinig plaats in Vlaanderen. De grote aangroei aan Iln. type 9 kan evenmin overal

opgevangen worden. Er zijn eveneens weigeringen voor leerlingen type 3. Lange tijd werden deze leerlingen in sommige scholen opgevangen binnen type 2. Als gevolg van de uitrol van het M-decreet kunnen er echter geen nieuwe leerlingen met een normale begaafdheid en ernstige gedragsstoornissen meer terecht in type 2. Als deze scholen de expertise die ze opgebouwd hebben, willen blijven inzetten voor deze moeilijke doelgroep, moeten zij de oprichting van type 3 aanvragen. De omkadering bij toekenning van programmatie is nadelig. Scholen die hun aanbod willen verruimen, stellen vast dat dit op school organisatorisch vlak zoveel vraagt dat met de huidige omkaderingseenheden dit ten koste zal gaan van de andere kinderen. Immers zijn de omkaderingseenheden die men krijgt voor dit type doorslaggevend om een programmatie voor dit type te overwegen. Hierdoor wordt dit type minder geprogrammeerd en ontstaan her en der blinde vlekken.

Coronarespons

Welke elementen uit het 'coronajaar' heet het GO! als positief ervaren en zullen ze in de toekomst meenemen?

Welke uitdagingen merkte het GO! aan de versnelde digitalisering en hoe ging men hiermee om? Men heeft het in het verslag over plaatsen waar een gebrek aan ICT-faciliteit was, welke weerslag had dit op het gebruik van de digitalisering?

Antwoord:

De mogelijkheden van digitalisering zijn zo groot dat er veel kansen liggen, maar op alle vlakken moet nog veel geleerd worden. Daarom worden volgende initiatieven genomen:

- *Digitalisering wordt meegenomen in het reguliere aanbod als een onderdeel van de visie op leren, de didactiek en de wijze waarop de ET kunnen behaald worden. Hier betreft het dus een inbedding en een aanvulling binnen het aanbod en dus niet als losstaand gegeven.*
- *Daarnaast wordt ook specifiek ingezet op digitale visie en digitale skills binnen onze begeleidingsstrategie. Zowel via de uitgebreide materialenbank, via helpdesksessies, via professionaliseringsinitiatieven, als inbedding in professionele leergemeenschappen en veranderttrajecten.*
- *Specifieke professionaliseringsinitiatieven (PI's) zoals 'opleiding voor pedagogische ict coördinatoren': deze opleiding omvat 3 reeksen van telkens 5 masterclasses gebaseerd op het vier in balans model. In totaal nemen er 64 deelnemers deel van verschillende scholengroepen en op verschillende niveaus.*
- *We tekenen in op projecten die leiden tot het professionaliseren van (beleids)teams zoals het huidige project met VLAIO waarin we inzetten op ict-beleidsplannen.*
- *Dit schooljaar ondersteunen we 4 GO!-pilotenscholen bij het ontwikkelen van een doordacht en gedragen ICT-beleid. Volgend schooljaar breidt dit project zich uit naar 12 scholen.*
- *E-module 'Hoe stel je een ICT-beleidsplan op?' op basis van verworven inzichten tijdens het pilotproject. Deze e-module zal via KlasCement aangeboden worden aan het werkveld.*
- *We houden mee in de gaten waar de mogelijkheden zitten tot innovatie en maken op die manier ook deel uit van het netoverschrijdend consortium van begeleidingsdiensten dat mee de professionaliserings van Ilearn op zich neemt.*
- *We zorgen voor een sterk flankerend aanbod waarin kwaliteitsvolle externen mee naar scholen kunnen en dit binnen de visie van leren.*

- *We hebben regelmatig gesprekken met externe aanbieders, bedrijven, ed-techspelers, wetenschappers, uitgeverijen, ... om onze visie op leren mee te geven.*
- *We werken sowieso samen met lerarenopleidingen in het kader van visieopbouw over de digitalisering en digitale didactiek.*
- *We werken samen in projecten die we samen met de lerarenopleidingen (en andere partners) geschreven hebben met als doel digitaal beleid en digitale skills te optimaliseren.*
- *Lerarenopleidingen kunnen specifieke competentieverhoging ook via ons flankerend aanbod aanbieden.*
- *We laten onze eigen mensen ook professionaliseren via lerarenopleidingen en sommigen geven er zelf ook les.*

Strategisch plan 2030: digitale transformatie

Om de digitalisering uit te werken werd een projectleider 'digitale transformatie' aangesteld. Welke doelen en plan van aanpak werkte hij uit om op de 6 vooropgestelde bouwstenen (visie, deskundigheid, leermiddelen, infrastructuur, data en het ecosysteem) in te zetten?

Antwoord:

Binnen een werkgroep, met een vertegenwoordiging van alle scholengroepen en de centrale diensten, werd in de eerste helft van 2022, nagegaan welke oplossingen nodig zijn als antwoord op de 4 doelstellingen die intern werden geformuleerd, m.n.:

- *Het voorzien van een optimale digitale leeromgeving voor leerlingen en ouders, met het oog op een grotere leerwinst, leervermogen, leermotivatie.*
- *Het efficiënt en effectief inzetten van digitaal lesgeven en blended leren door ICT-competente onderwijsprofessionals.*
- *Het optimaal gebruik van (leerlingen)gegevens als hefboom voor acties die de onderwijskwaliteit verhogen.*
- *Het optimaliseren van organisatieprocessen door efficiënt gebruik te maken van IT.*

De werkgroep definieerde 8 'conceptoplossingen' die richting zullen geven aan de toekomstige acties:

- *Toolbox digitale transformatie (bouwsteen 'visie'): een coherent instrumentarium voor scholen en scholengroepen om de eigen visie vorm te geven en te operationaliseren.*
- *Proces 'van idee naar netbreed digitaal product (bouwsteen 'visie'): een zo eenvoudig mogelijke werkwijze om snel van een innovatief digitaal idee tot een netbrede oplossing te komen.*
- *E-contentcreatie in design teams (bouwsteen 'leermiddelen'): door een optimale samenwerking tussen het GO! en externe partners komen tot kwaliteitsvolle content voor leeractiviteiten.*
- *Elektronische Leeromgeving (bouwsteen 'leermaterialen'): criteria bepalen voor een kwaliteitsvolle ELO binnen het GO!, als houvast voor scholen(groepen) bij het kiezen van digitale toepassingen en als basis voor overleg/onderhandeling met marktspelers.*
- *Kennis- en leerplatform voor de onderwijsprofessional (bouwsteen 'deskundigheid'): de creatie van één gepersonaliseerd platform op maat van de individuele onderwijsprofessional, dat alle instrumenten en info integreert.*

- Modulaire digitale infrastructuur (bouwsteen 'infrastructuur'): advies geven aan scholen m.b.t. een minimum-ICT-infrastructuur, en de extra modules die hieraan – in lijn met de ICT-visie van de school - kunnen worden toegevoegd.
- Datahub (bouwsteen 'data'): vanuit het GO! een rol opnemen als goal- en gatekeeper van de data van leerlingen, ouders en scholen, met het oog op veilig en efficiënt gebruik van gegevens voor rapportering en betere digitale toepassingen.
- Ecosysteemmanagement (bouwsteen 'ecosysteem'): we zoeken bij de realisatie van elk van de oplossingen weloverwogen naar de juiste partners, en zoeken samenwerkingsverbanden voor doelen die het GO! overstijgen.

De GO! interne adviescommissie Digitaal Beleid zal – daarin blijvend ondersteund door de werkgroep digitale transformatie - huidige en toekomstige projecten maximaal afstemmen en prioriteren op basis van de vooropgestelde doelstellingen en conceptoplossingen.

Vlaamse toetsen

Het GO! verklaart in het rapport dat ze in de toekomst ook mogelijkheden zien om nieuwe Vlaamse toetsen (naast Nederlands en Wiskunde) te ontwikkelen voor goed en minder goed meetbare vaardigheden. Hoe ziet het GO! dit juist? Zijn er op dit moment al vakken die in aanmerking zouden kunnen komen? Hoe zal dit dan concreet georganiseerd worden?

Antwoord:

Er zijn op dit moment nog geen concrete vakken die in aanmerking zouden komen. Het GO! is voorstander om voor het aantal leerdomeinen kleinschalig te beginnen, en op basis van de aanvaarding ervan langzaam uit te breiden. Het GO! gaat akkoord met de huidige focus op reken- en leesvaardigheid. Reken- en leesvaardigheid zijn immers fundamentele basisvaardigheden. Deze vaardigheden zijn ook makkelijker te toetsen en eenvoudiger om op een gemeenschappelijke vaardigheidsschaal te plaatsen voor het leerwinstmonitoringssysteem. We vermoeden dat de prestaties in deze basisvaardigheden een goede proxy zijn voor de prestaties in andere leerdomeinen.

Het GO! wil vermijden dat bepaalde leerdomeinen belangrijker worden geacht dan andere, wat zou leiden tot een vernauwing van het curriculum tot de getoetste leerdomeinen. Een mogelijkheid in een verdere toekomst zou kunnen zijn om scholen te laten deelnemen aan bijvoorbeeld de toetsen wiskunde en Nederlands en nog een ander vrij te kiezen leerdomein.

Het GO! is voorstander van een brede vorming en vindt het daarom ook belangrijk om in de toekomst naast de eenvoudig meetbare cognitieve vaardigheden, ook niet-cognitieve vaardigheden en attitudes van leerlingen in kaart te brengen (zoals bv. Burgerschapsvaardigheden).

Het GO! vraagt om de leerwinst op schoolniveau te contextualiseren. Hoe zien ze dit concreet? Op welke manier zou het GO! aan de slag gaan met de opname van achtergrondkenmerken in het uiteindelijke leerwinstmodel?

Antwoord:

Bij leerwinst op schoolniveau is het belangrijk om achtergrondkenmerken van leerlingen, leerlingengroepen en scholen mee in rekening te brengen. Op die manier kan worden bepaald hoeveel procent van de variantie tussen scores kan worden verklaard door factoren op leerling-, leerlingengroep- of schoolniveau. Er kan een

onderscheid worden gemaakt tussen een netto en een bruto score van leerwinst. De bruto-score rapporteert over de ongecorrigeerde, ruwe data voor leerwinst. Bij de netto-score wordt rekening gehouden met fairness kenmerken op leerlingniveau (bv. etniciteit, opleidingsniveau van de ouders, aanwezigheid van een leer- of ontwikkelingsstoornis), op leerlingengroepniveau (bv. klascompositie) en op schoolniveau (bv. stedelijkheid, schoolcompositie).

Waarom is het GO! geen voorstander van een rechtstreekse koppeling tussen negatieve resultaten en begeleidingstrajecten? Indien er wordt gekozen voor het voorstel van het GO! (pas na meerdere negatieve resultaten een inspectie instellen en pas na een negatieve doorlichting focussen op een begeleidingstraject) zal er dan geen grote vertraging optreden bij het aanpakken van het onderwijsniveau en leerniveau bij leerlingen? Waarom kiest men ervoor zo lang te wachten voor men ingrijpt?

Antwoord:

Het GO! wil scholen eerst zelf de kans geven om aan de slag te gaan met data van de Vlaamse toetsen. De resultaten kunnen dan een stimulans zijn om zelf een actieplan op te zetten. Nu heeft de school vaak nog geen data van gevalideerde toetsen ter beschikking waardoor ze ook niet op de hoogte is van mogelijke problemen. Gestandaardiseerde toetsen kunnen worden gezien als het begin van een meer omvattend proces van training en begeleiding. De PBD ondersteunt de scholen in hun interne kwaliteitszorg en schoolontwikkeling en spoort scholen aan om zelf met de data aan de slag te gaan. Scholen kunnen steeds een traject aanvragen bij de PBD om hen te ondersteunen. Daarbij beperkt men zich niet enkel tot ondersteuning bij de interpretatie van de resultaten, maar worden concrete handelingsplannen gemaakt die bij specifieke problemen kunnen worden ingezet (individueel per school, of generiek bij een bepaald 'type van resultaten').

Daarnaast pleit het GO! ervoor dat slechts herhaaldelijke negatieve resultaten zouden leiden tot een vervroegde doorlichting, omdat één zwakker schooljaar (bv. door een directiewissel, langdurige afwezigheid van een klasleerkracht, een minder vaardige klas) ervoor zou zorgen dat de school vervroegd wordt doorgelicht. De onzekerheid van de meting en de impact van toevalligheid maken dat het verstandig zou zijn om pas te evalueren als er gegevens verzameld zijn over meerdere jaren.

Ten slotte zou een rechtstreekse koppeling tussen negatieve resultaten en begeleidingstrajecten ervoor zorgen dat de focus enkel op wiskunde en Nederlands komt te liggen. Deze data kunnen worden meegenomen als aanvullende informatiebron binnen een reguliere doorlichting die plaatsvindt op basis van het volledige referentiekader voor onderwijskwaliteit. De onderwijsinspectie duidt bovendien op het belang van data triangulatie, waarbij alle gegevens naast elkaar moeten worden gelegd (bv. gesprekken, observaties, vragenlijsten,...). De onderwijsinspectie gaat de data nooit op zichzelf alleen bekijken, maar ze in de normale doorlichtingsmethodiek plaatsen.

Het GO! heeft zoals vele actoren vragen over het gebruik van de resultaten. Zij zoeken een oplossing in de wijze van rapportering. Op welke manier zouden zij de resultaten rapporteren om misbruik en rankings tegen te gaan?

Antwoord:

Alle metingen hebben enige onzekerheid. Naast een zo goed mogelijke weergave van de resultaten, is het belangrijk om extra informatie toe te voegen die de interpretatie van de gegevens verbeteren. Vaardigheidsscores, leerwinst en toegevoegde waarde gaan namelijk gepaard met meetonzekerheid. Deze

meetonzekerheid moet worden meegenomen in de uitkomsten in de rapportages, om te voorkomen dat aan deze uitkomsten te veel waarde wordt gehecht.

Om te voorkomen dat er een onterecht onderscheid wordt gemaakt tussen scholen, moet er gebruik worden gemaakt van betrouwbaarheidsintervallen in de rapportages. Op die manier wordt de onzekerheid van de resultaten beter gepresenteerd waardoor gebruikers de resultaten beter naar waarde kunnen schatten. Hoe meer observaties we hebben, hoe kleiner de meetfout. Daarom is bij kleine scholen het betrouwbaarheidsinterval vaak groter. Om rankings tegen te gaan, helpt een groter betrouwbaarheidsinterval. Door ook geen gemiddelden weer te geven, is het duidelijker dat er echt overlap is.

Naast de meetonzekerheid is ook de spreiding van de scores in de school relevant. Als de best en de slechtst presterende leerling als grenspunten aangegeven worden, levert dit bij scholen een zeer grote range op aan scores, waarbij scholen een grote overlap zullen hebben. Om te vermijden dat scholen de zwakker presterende leerlingen mogelijk uit zullen sluiten, kan een scorering worden gebruikt (bv. van het 20^e tot en met het 80^e percentiel binnen de school). Deze waarden zijn ook stabiel dan de minimum en de maximum score. Ook hier geldt dat, als er ook geen gemiddelden worden weergegeven, het duidelijker is dat er ook echt overlap is.

Er kan daarnaast gekozen worden om zowel de resultaten te presenteren waar wel gecorrigeerd wordt voor diverse achtergrondvariabelen als de resultaten te presenteren waar niet gecorrigeerd wordt voor deze achtergrondvariabelen. Afhankelijk van voor welke achtergrondvariabelen zal worden gecorrigeerd, zal er een andere ordening zijn tussen scholen.

Bovendien kan ervoor worden gekozen om alleen gegevens over meerdere jaren te rapporteren. De onzekerheid van de meting en de impact van toevalligheid zijn een onderdeel van de aanpak bij de eerste optie. Deze onzekerheid geldt ook over de verschillende jaren. Als de school een keer een minder vaardige klas heeft, dan wordt dat niet altijd door de eerste drie aanpakken opgevangen. Het kan dus verstandig zijn om pas te rapporteren als er gegevens verzameld zijn over meerdere jaren.

Gegevens beperkt beschikbaar stellen in plaats van een overzichtelijke lijst van alle scholen tegelijkertijd aanbieden. Zo kan ervoor gekozen worden om per keer alleen een paarsgewijze vergelijking toe te staan die afgebeeld kan worden. Het beperken van de selectie bemoeilijkt het samenstellen van een algemene rangordening die publiek gemaakt wordt.

Lerarentekort

In april 2021 lanceerde het GO! een wervingscampagnes om nieuwe profielen aan te trekken. Welke effecten had deze campagne? In hoeverre past deze campagne in een grotere aanpak van het GO! om het lerarentekort aan te pakken?

Antwoord:

Effecten:

- *GO!-imago als werkgever versterken (langeretermijndoelstelling): we stelden tijdens de campagne een enorme piek vast in de bezoekerscijfers van onze jobspagina, in het aantal*

views van onze ambassadeursfilmpjes, en in de doorkliks naar de pagina waar men kan kandideren voor het GO!.

- *Werven van kandidaten: het aantal effectieve kandidaten in onze kandideringstoepassing lag daarentegen iets lager dan vorige jaren. Gezien het hoge aantal kliks op de campagne, geloven we dat we zonder campagne dit aantal kandidaten niet op peil hadden kunnen houden, maar dat er in plaats daarvan een steile duik was geweest.*
- *Professionalisering van de scholen: net als de campagne 'lesgeven is alles geven' van het departement Onderwijs, hebben we met in campagne aan onze scholen communicatieve tools gegeven om zelf op een professionele manier personeel aan te trekken, en het lerarenberoep te promoten.*

Bredere aanpak:

Het slim digitaliseren en automatiseren van HR-processen via een online tool kent een prioritaire aanpak binnen een progressieve evolutie.

Bottom-up wordt in nauw overleg een tool ontwikkeld waar diverse stappen binnen een professioneel personeelsbeleid zowel op vlak van rekruterings-, retentie-, functionerings- en evaluatiebeleid over de scholen(groepen) heen de (samen)werking vereenvoudigd en versterkt om maximaal kandidaat-personeelsleden te recruter en te behouden.

Transitie IPO's

Acht het GO! het haalbaar om tegen 1 september 2023 de overige internaten buitengewoon onderwijs de transitie te laten maken?

Antwoord:

Ja. De instellingen worden intensief begeleid bij de zorgstrategische plannen en de inschalingen van de populatie verlopen volgens schema. De betrokken instellingen zullen dus geïnformeerd een keuze kunnen maken over hun toekomstperspectief. Daarenboven nemen we heel wat ervaring mee vanuit de IPO.

Grote hervormingen/dossier eindtermen

Hoe staat het GO! ten opzichte van een grotere hervorming binnen het onderwijs? Welke aanbevelingen/aandachtspunten hebben zij?

Het GO! stond achter de ontwikkelde nieuwe eindtermen voor de 2de en 3de graad secundair onderwijs.

Deze zijn ondertussen geschrapt door het Grondwettelijk Hof en moeten aangepast worden. Welke impact had deze beslissing op het GO! en zijn scholen? Welke aanpassingen kunnen volgens hen gebeuren?

Antwoord:

GO! is voorstander van

- *hervorming lerarenstatuut*
- *eindtermen*
- *Vlaamse toetsen*

Wij betreuren dat de eindtermen vernietigd werden en dit zorgde toch wel voor onzekerheid in onze scholen. Opdat de impact hiervan op de scholen zo minimaal mogelijk zou zijn (de modernisering wordt immers op 1/9/23 ingevoerd in de derde graad) werken we constructief mee aan de herwerking van de

vernietigde ET samen met de andere onderwijsverstrekkers opdat we in het voorjaar met aangepaste ET zouden kunnen landen die tegemoet komen aan de opmerkingen van het Grondwettelijk Hof.

Vrije keuze

Op pag. 46 lezen we dat de raadsleden van het GO! zich in 2021 herhaaldelijk hun bezorgdheid hebben geuit over de huidige en toekomstige financiële situatie van het GO!. Dit gebeurde onder meer bij de goedkeuring van de jaarrekening en bij de begrotingsopmaak 2022.

Het GO! is als enige onderwijsverstrekker verplicht om de vrije keuze te waarborgen en neutraal onderwijs aan te bieden. De Vlaamse gemeenschap heeft namelijk die grondwettelijke opdracht bij een bijzonder decreet overgedragen aan het GO!. Er mag dus verwacht worden dat de Vlaamse overheid ook zorgt dat het GO! zijn grondwettelijke opdracht kan uitvoeren. Hiervoor zijn middelen nodig. Maar blijkbaar wordt hier te weinig rekening mee gehouden.

Wat zijn daar voor het GO! de concrete gevolgen van? Hoe reageert de minister op die uitdagingen?

Antwoord:

Elk jaar blijft het GO! in leerlingenaantallen groeien. Dit betekent dat de centrale diensten de scholen en scholengroepen moeten kunnen blijven ondersteunen bij deze groei van het net: op het gebied van aanbod, organisatie en -niet in het minst- infrastructuur. Dit blijft echter een moeilijke opdracht omwille van de besparingscontext waarbinnen we al jaren opereren. Er is een grote bezorgdheid over de continuïteit in de dienstverlening van de centrale diensten de komende jaren. Eind 2021 telde het GO! noodgedwongen nog slechts 167 koppen, bij gebrek aan financiële middelen. Dit is 33 koppen minder dan de besparingsdoelstelling die tegen eind 2024 dient te zijn gerealiseerd. Het GO! draagt op die manier maximaal bij aan de besparingsdoelstellingen van de Vlaamse overheid in koppen, maar slaagt er daardoor alleen dankzij extra inspanningen van het personeel nog in om de bij decreet toebedeelde kerntaken op een aanvaardbare wijze uit te voeren.

Tijdens het tweede jaar van de pandemie werd opnieuw heel duidelijk aangetoond wat het enorme belang is van pedagogische begeleidingsdiensten, POC en CLB's. De besparingen die op dat vlak in de meerjarenbegroting van de Vlaamse Regering voorzien zijn, staan dan ook in schril contrast met dat belang, ook al werd een deel van die besparingen teruggedraaid in de vorm van gekleurde middelen. Met andere woorden, de resterende besparingen én het steeds meer kleuren van middelen maken het ons moeilijk om onze kerntaken als onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap op te nemen.

Naast de gevolgen van de pandemie werden onze GO! scholen en instellingen ook geconfronteerd met het leraren- en directeurstekort en met stijgende uitgaven, onder meer door de alsmaar stijgende energiekosten. Het is in veel gevallen kunst- en vliegwerk geweest om in al deze omstandigheden kwalitatief onderwijs te blijven aanbieden en het strekt alle GO! professionals tot eer dat ze daarin geslaagd zijn. Maar dit is geen situatie die jarenlang vol te houden is en we roepen de Vlaamse beleidsmakers dan ook op om structurele maatregelen te treffen die het leraren- en directeurstekort kunnen indammen en die de koopkracht van onze scholen, instellingen en schoolbesturen vrijwaart.

En bovenop dit alles rust het structurele probleem van het globale tekort aan middelen voor infrastructuur. Een bijkomend probleem is de onmogelijkheid voor het GO! om leningen aan te gaan voor infrastructuurwerken, dit in tegenstelling tot de andere onderwijsverstrekkers. Ook in 2021 moesten we

daardoor leerlingen die uitdrukkelijk voor het GO! hadden gekozen, weigeren. Leerlingen moeten weigeren wegens plaatstekort staat haaks op de grondwettelijke opdracht om de vrije schoolkeuze te garanderen.

We hopen dan ook dat we mogen rekenen op een overheid die haar eigen onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap een warm hart toedraagt en ons de correcte middelen verschaft om onze grondwettelijke opdracht over heel Vlaanderen te vervullen. Alleen zó kunnen we de vrije keuze waarborgen met een kwaliteitsvol en neutraal onderwijs en de hoeder zijn van gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen.

Lerarentekort

Het lerarentekort is nijpend, het jaarverslag besteedt daar ook de nodige aandacht aan. Het GO! kaartte al meermaals deze problematiek aan. Welke bijkomende maatregelen op korte, middellange en lange termijn kan de minister volgens het GO! nog nemen om meer leraren voor de klas te krijgen?

Antwoord:

Het GO! vraagt om de anciënniteit van zij-instromers op te trekken van 10 naar 20 jaar.

Het GO! vraagt om een reorganisatie van het personeelsbeleid van scholen mogelijk te maken, zodat ze een flexibel HR-beleid kunnen voeren:

- *Op alle onderwijsniveaus vraagt GO! om het mogelijk te maken gemengde teams aan te stellen: gegradueerden, bachelors en masters met een passend pedagogisch diploma;*
- *Leraren moeten bij het schoolbestuur of de scholengroep aangesteld en benoemd worden in plaats van bij de individuele school zelf. Dat geeft de schoolleiding meer armslag om voor elke leraar een passende plaats te zoeken. Zo kunnen we de versnippering van opdrachten voor beginnende leraren voorkomen en een geïntegreerde aanvangsbegeleiding bieden.*
- *Het huidige statuut van de leraar staat een duurzaam personeelsbeleid in de weg. Een leraar werkt nog altijd met een prestatienoemer waarin staat dat hij een vast aantal uur lesgeeft. De rest – lessen voorbereiden, toetsen opstellen en verbeteren, met collega's overleggen, bijscholing volgen, contact met ouders onderhouden – komt daarbovenop. Gedreven leraren werken al snel meer dan 38 uur. Een hedendaags personeelsstatuut, met aandacht voor alle taken van leraren, continue professionalisering, teamwerking, gevat in een jaaropdracht, is broodnodig.*

Het GO! vraagt om alle niet-ingevulde lesuren te kunnen omzetten in punten en werkingsmiddelen, zodat een school een echt beleid kan voeren om de gevolgen van het lerarentekort te verzachten.

Transitie onderwijsinternaten naar welzijn

Binnen de Vlaamse overheid loopt momenteel een transitietraject waarbij Medisch Pedagogische Instituten (MPI's) en Internaten met Permanente Openstelling (IPO's) overgaan van het beleidsdomein Onderwijs naar het beleidsdomein Welzijn. Deze transitie loopt niet altijd eenvoudig.

De minister heeft ons in de commissie onderwijs van 13 oktober gezegd dat de zorgstrategische oefening van de MPIGO momenteel bezig zijn. Er zou bilateraal overleg zijn met de internaten.

Hoe ervaart het GO! de zorginschaling en de zorgstrategische planning voor elk internaat die momenteel loopt? Heeft het GO! de indruk dat de bezorgde signalen die vanuit de instellingen en het personeel worden geuit, voldoende worden meegenomen wanneer gekeken wordt naar de toekomstmogelijkheden

binnen Welzijn en welke subsidiëring daaraan gekoppeld is? Gaan er volgens het GO! voldoende middelen gepaard met deze transitie?

Antwoord:

Na een aarzelende start zijn de zorgstrategische plannen en inschalingen van de IPO en het tehuis Kastor afgerond. De instellingen (met uitzondering van Lommel en Sint-Niklaas – volgen snel) kregen een simulatie van de werkmiddelen en omkadering die ze zullen genereren. Er is overal een significante toename van middelen; die middelen moeten ervoor zorgen dat de internen de zorg en het aanbod krijgen die ze nodig hebben. Momenteel genereren de internen buitengewoon onderwijs geen werkmiddelen. Die worden gehaald uit de middelen voor de gewone internaten, met de structurele onderfinanciering van deze laatste als gevolg.

Aangezien de baseline voor deze transitie is dat gelijke situaties gelijk worden behandeld (en we dus vergelijkbare middelen krijgen als welzijnsvoorzieningen), gaan we er van uit dat de middelen die we krijgen ons in staat moeten stellen om onze organisaties uit te bouwen tot volwaardige welzijnsvoorzieningen. Het eerste volwaardige erkenningsjaar (met alle bijbehorende middelen) start op 1 januari 2025. Er is dus een groeipad. Volgend jaar is er al een substantiële toename van middelen. We krijgen dus tijd om in te lopen en bij te sturen.

Nu zijn we bezig met de inschaling en de zorgstrategische planning van de internaten buitengewoon onderwijs die geen samenwerking hebben met een IPO. Er is vanuit het GO! voorzien in intensieve begeleiding van de betrokken instellingen bij het schrijven van hun zorgstrategisch plan. Er is ook een feedbackronde voorzien met Opgroeien en VAPH. Daarnaast nemen we ook de ervaringen en de expertise mee die we hebben opgedaan bij de eerste lichting instellingen.

Inzake de personeelsaangelegenheden is er duidelijkheid naar zowel de vastbenoemde als de tijdelijke personeelsleden. De vakantie- en prestatieregeling is lokaal te onderhandelen. De bijkomende handen op de werkvloer, een passend aanbod en ondersteuningsmogelijkheden voor de internen bieden ook ten aanzien van de personeelsleden betere vooruitzichten naar werkbaar werk.

Veranderingen brengen altijd koudwatervrees met zich mee. We zijn er echter van overtuigd dat de transitie de opportuniteiten biedt waar we al lang naar uitkijken, zowel voor de internen als voor onze teams op de werkvloer.

Vlaamse toetsen

Het GO! heeft tegen het advies van de VLOR op de Vlaamse toetsen gestemd. Zo'n tegenstemmen zijn zeer uitzonderlijk, meestal wordt een VLOR-advies met eenparigheid van stemmen uitgebracht. Het GO! ziet de meerwaarde van de Vlaamse toetsen voor de kwaliteitsontwikkeling en pleit het ervoor om deze een plaats te geven in het huidige kwaliteitsbeleid.

De VLOR ziet een minder beperkend alternatief in het aanbieden van een rijke toetsenbank met verschillende onderbouwde gestandaardiseerde toetsen waar scholen autonoom kunnen uit kiezen. De resultaten mogen dan uitsluitend worden gebruikt voor interne kwaliteitszorg. Wat is de reactie van het GO! hierop?

Antwoord:

- *Het GO! vindt het belangrijk dat er één objectief meetinstrument komt over de onderwijsnetten heen. De eindtermen zijn Vlaanderenbreed dus hebben we ook nood aan een meetinstrument dat Vlaanderenbreed wordt afgenomen. Op die manier kunnen trends en evoluties van leerlingprestaties Vlaanderenbreed worden opgevolgd.*
- *Een bijkomend voordeel is dat met de Vlaamse toetsen er meerdere afnames plaatsvinden verspreid doorheen de schoolloopbaan waardoor een vergelijking over schooljaren heen kan worden gemaakt. Op die manier kan ook leerwinst en toegevoegde waarde worden berekend.*
- *Het GO! vreest dat bij een toetsenbank met verschillende toetsen waar scholen autonoom uit kunnen kiezen lagere eisen zullen worden gesteld aan standaardisatie en validering. Het GO! heeft veel vertrouwen in het universitaire Steunpunt dat de toetsen ontwikkelt. De toetsen worden uitvoerig ge-pre-toetst en kennen een stevige statistische onderbouw. In het Steunpunt zit veel academische expertise en er is frequent overleg met het onderwijsveld. Deze statistische basis zal door de scholen sterk worden gewaardeerd en helpen bij de aanvaarding van de toetsen door leraren. Het is moeilijk voor de individuele koepels om dat niveau van toetsontwikkeling en psychometrische verwerking en analyse te evenaren. Bovendien zou dit een veelvoud van het werk voor toetsontwikkeling en schoolfeedback inhouden en dus ook voor een prijskaartje zorgen.*
- *Als de resultaten enkel gebruikt worden voor interne kwaliteitszorg impliceert dit dat de school de resultaten vrijblijvend zal kunnen gebruiken. Uit ervaringen met de toolkit gevalideerde toetsen in het basisonderwijs blijkt dat er daardoor een grotere kloof ontstaat tussen scholen die wel of niet met de data aan de slag gaan.*

Inkanteling DBSO in duaal leren

In het jaarverslag valt te lezen dat 2021 een cruciaal jaar was voor de transitie van leren en werken naar duaal leren. Het jaarverslag verwijst daarbij naar het voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken, waarin belangrijke aanpassingen zijn doorgevoerd. Zijn de aanpassingen voor het GO! afdoende voor de vragen die leven op het onderwijsveld, namelijk dat een kwetsbare groep van leerlingen die nu in het DBSO zitten, moeilijk de aansluiting zullen kunnen maken met de hoge verwachtingen in het duaal leren?

Antwoord:

Het GO! is voorstander van een inclusief onderwijssysteem, omdat we hierin kansen zien om met de doelgroep leerlingen aan de slag te gaan met het oog op verdere doorstroom. De aanloopfase biedt hierin kansen als een middel om jongeren zo snel als mogelijk en zo lang als nodig tot arbeidsrijpheid en – bereidheid te brengen. Het is dus een tussenfase die voorbereidt op duaal leren of een passend vervolgtraject op maat van de leerling. Een inclusief opleidingsstelsel is de enige manier om zoveel mogelijk leerlingen te motiveren tot duaal leren of het behalen van een kwalificatie.

We zijn tevreden over de uitbreiding van de aanloopfase naar een brede doelgroep. Maar de vraag komt te vroeg om een afdoend antwoord te bieden. We schatten dit wel positief in. Het duale stelsel met inbegrip van de aanloopfase biedt een volwaardig aanbod voor alle leerlingen, inclusief de leerlingen die tot de doelgroep behoren.

We kunnen echter nog geen uitspraak doen (nu niet en de volgende 2 jaren niet) over de vraag of de aanpassingen afdoend zijn. De aanloopstructuuronderdelen OK2, dus tweede graad, zijn amper drie maanden geleden opgestart. Het treft dan nog alleen de ‘enge’ aanloopstructuuronderdelen die 1-op-1

gekoppeld zijn aan een bovenliggend duaal structuuronderdeel. De brede, oriënterende structuuronderdelen (bundeling van competenties uit een domein) dienen nog ontwikkeld en geïmplementeerd te worden. De richtdatum hiervoor is september 2023. We moeten dus eerst de volledige uitrol van het systeem afwachten en de uitstroom onderzoeken alvorens we hierover uitspraken kunnen doen. Mocht echter blijken dat het systeem onvoldoende antwoord biedt aan de huidige doelgroep, dan zijn we steeds bereid de randvoorwaarden te herbekijken en bij te sturen binnen de contouren van het uitgewerkte kader.

We wijzen wel op het primordiaal belang dat er een goede onderwijsloopbaanbeleiding moet opgezet worden voor alle onderwijsvormen en –niveaus. Kwetsbare jongeren zitten overal in ons onderwijssysteem en moeten opgevangen en begeleid worden op de plek waar ze thuishoren, zodat ze hier hun opleidingstraject kunnen vervolmaken tot het behalen van een kwalificatie.

School als Concept & Rol van de onderwijsprofessional

In het jaarverslag lezen we: ‘We zijn sneller dan voorzien aan de slag gegaan met onze concepten “school als concept – hybride leren” en “de rollen van de onderwijsprofessional”. We gebruikten de praktijk van afstandsleren om deze concepten te toetsen aan de realiteit en konden zo ons strategisch en tactisch beleidskader nog verder bijstellen.’

Beide genoemde concepten lijken zeer relevant te zijn om het onderwijs van ‘vandaag en morgen’ vorm te geven.

Kan nog even uitgeweid worden over beide concepten?

Antwoord:

Het traditionele begrip van de school geeft niet langer alle antwoorden op de uitdagingen die scholen vandaag op zich af zien komen. We denken daarbij onder andere aan de almaar toenemende diversiteit, de nood en wens om leeromgevingen af te stemmen op individuele verschillen, de impact van digitalisering en de uitdaging om leermotivatie en leerwinst voor elke lerende te maximaliseren.

Daarom herdacht GO! de school “als concept”. Die nieuwe ‘school als concept’ heeft drie karakteristieken:

- a) *Voor het GO! is en blijft de school* een knooppunt waar kinderen, jongeren en volwassenen elkaar ontmoeten om te leren van en met elkaar. Tegelijk vormt de school een spil in een breder ecosysteem. Verschillende spelers (uit de arbeidsmarkt, welzijnssector, cultuur en sport...) maken hier deel van uit en bouwen samen aan een kwaliteitsvolle leer- en leefomgeving.
(*onder ‘school’ verstaan we elke onderwijsinstelling; ook de academies voor DKO, de CVO, de CLB, de internaten...)*
- b) *Kenmerkend voor deze leer- en leefomgeving is haar hybride karakter: zij strekt zich uit over de grenzen van de klas en het schooldomein heen, en is niet uitsluitend aan één vaste plaats, noch aan voor iedereen geldende, vaste schooluren gebonden. Leren op een fysieke plek gaat hand in hand met leren langs digitale weg, online en offline. Er wordt ingezet op herbestemming van van gebouwen en innovatieve schoolgebouwen. In nieuwbouw- en renovatieprojecten wordt nagedacht over indeling en interieur van gebouwen.*
- c) *Tot slot is de school ook inclusief: ze grijpt diversiteit aan om dialoog te stimuleren, op maat te werken en ieders talenten maximaal te ontplooiën.*

Scholen hebben de leergemeenschap, los van plaats en tijd, noodgedwongen versneld in de praktijk moeten brengen. De [visietekst die we ontwikkelden](#), kan hen nog meer richting en houvast geven:

- *We analyseren bepaalde aspecten van het regelgevend kader in functie van een flexibele schoolorganisatie. De centrale diensten ontwikkelen daartoe een vademecum.*
- *We verbreden het spectrum van onderwijslocaties.*
- *We bouwen het ecosysteem uit. Daartoe dienen bestaande initiatieven in kaart gebracht te worden en op hun opportuniteiten voor het GO! gewogen te worden.*
- *E-inclusie: we garanderen gelijke onderwijskansen binnen een hybride leer- en leefomgeving op het vlak van digitale infrastructuur en digitale geletterdheid.*

Kan iets gezegd worden over het aftoetsen ervan aan de (corona-)realiteit?

Antwoord:

De coronacrisis dwong ons ertoe snel te schakelen met twee perspectieven:

- *Op korte termijn, met het oog op noden en vragen die momenteel leven en vragen om een daadkrachtige aanpak, en*
- *op middellange termijn – met het zicht op ons groeipad naar 2030, een fundamentele transformatie naar een ander model van onderwijs met als centrale vraag: hoe kunnen we evolueren naar een hybride leeromgeving waarbij het leren op school en het leren op afstand (los van plaats en tijd) optimaal op elkaar afgestemd zijn en we kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen kunnen garanderen? Hoe kunnen we de digitale mogelijkheden optimaal omarmen in de dagelijkse lespraktijk en op welke wijze kunnen we onderwijsteams hierin zo goed mogelijk ondersteunen?*

Op korte termijn namen de collega's van de PBD een voortrekkersrol op om op operationeel niveau de voorbereiding en start van het nieuwe schooljaar (na de coronagolven) uit te werken.

Om het strategisch plan op middellange termijn af te toetsen aan de corona- en postcoronarealiteit, werd een impactanalyse gemaakt. Daarvoor werden bronnen zoals onderzoeken van de UGent en KULeuven gebruikt, net als inzichten van het Kinderrechtencommissariaat, bevragingen van de Onderwijsinspectie, bevragingen over kwetsbare gezinnen, internationale inzichten en onderzoeken, én interne bronnen zoals input vanuit de PBD, het mesoniveau en het lokaal niveau. Voor elk deelprogramma van het strategisch plan werden vervolgens bruikbare inzichten geformuleerd en werden suggesties of conclusies geformuleerd in functie van een bijsturing van het strategisch plan.

Welke waren belangrijkste inzichten bij die aftoetsing? En tot welke bijstellingen hebben ze geleid?

Antwoord:

Inzichten uit Corona tonen aan dat er versterkt moet ingezet worden op gepersonaliseerd samen leren binnen een leergemeenschap, los van plaats en tijd. We doen dit door scholen inhoudelijke kaders aan te reiken waarbinnen zij zelf accenten kunnen leggen, en door hen te inspireren met goede praktijkvoorbeelden.

De Coronacrisis bracht de gelijke onderwijskansen op de voorgrond. Leerlingen leden significante leerverliezen, met afnames die het equivalent zijn van een half jaar scholing. De leerverliezen en toename van ongelijkheid blijken veel groter in scholen met kwetsbare leerlingen. De problematiek dwong het GO! om op korte termijn een doelgerichte aanpak op punt te stellen.

De Coronacrisis bracht ook de problematiek van schoolkosten extra op de voorgrond, denk maar aan de discussie rond de Smartschoolkosten die sommige scholen doorrekenden aan ouders. Het blijkt dat scholen niet altijd goed weten wat ze kunnen/mogen doorrekenen aan de ouders. Daarom ontwikkelen we hierrond een vademecum ter ondersteuning van scholen.

Het belang van een sterk beleidsvoerend vermogen en de effectieve rol van de schoolleider en van het schoolteam kwamen tijdens deze Coronacrisis bovendrijven als bepalende factoren voor het goed opvangen van de crisis. Snel en adequaat kunnen beslissen en handelen, zichzelf en het team wendbaar en flexibel opstellen, voldoende helder communiceren naar alle betrokken partijen,... waren cruciaal.

- *Focus op GSL, de rollen van de onderwijsprofessional, de flexibele schoolorganisatie en digitaal beleid*
- *Verduidelijken van de concepten*

- *Meer inzetten op monitoring en evaluatie*

Gepersonaliseerd Samen Leren

Mogelijk ietwat merkwaardige zin is toch wel de volgende: “Hiermee geven we uiting aan de manier waarop we onze missie, ons PPGO! willen realiseren en wat ons onderscheidt van andere onderwijsverstrekkers: gelijke onderwijskansen voor iedereen realiseren en samen leren samenleven.”

Merkwaardig omdat hierin de suggestie zou kunnen worden gelezen dat alle andere onderwijsverstrekkers niet zouden streven naar ‘het realiseren van gelijke onderwijskansen voor iedereen’ en naar het ‘samen leren samenleven’.

Is dat de boodschap die we hier kunnen lezen of is ze meer genuanceerd?

Boeiende zin is zeker: “Zo kiest het GO! voor gepersonaliseerd samen leren binnen de school als concept, als de motor om bij de kernopdrachten van het R-OK zo groot mogelijke effecten te bereiken op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie voor onze lerenden. En het zijn de onderwijsprofessionals die die motor draaiende houden.”

Kan verder verduidelijkt worden hoe het concept ‘gepersonaliseerd leren binnen de school’ eruit ziet en hoe dat een meerwaarde creëert op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie?

Antwoord:

Het GO! heeft in de zoektocht naar goed onderwijs ‘voor iedereen’ altijd hoog in het vaandel gedragen. De visie op leren moet dan ook leiden tot het bereiken van de grootst mogelijke leerwinst, leermotivatie en het groots mogelijke leervermogen voor elk van onze leerlingen, en daarvoor baseren we ons op wetenschappelijk onderzoek. Het gepersonaliseerde staat daarbij dus niet voor ‘geïndividualiseerde trajecten’, maar wel voor ‘sterk onderwijs voor elke leerling’. (cursist).

De basis van GSL bestaat uit de effectieve (vak)didactische principes die elke leraar dient te bezitten, maar doet geen afbreuk aan de basisdidactiek maar tracht deze net te versterken en te verbreden, en bouwt ze verder op. Drie inhoudelijke bouwstenen bepalen de focus van onze visie, namelijk doelgerichte differentiatie, groeien naar autonomie en samen leren. GSL bekijkt ook:

- *hoe nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld door digitalisering een antwoord bieden op vraagstukken die nog onbeantwoord zijn;*
- *Hoe nieuwe inzichten, bijvoorbeeld over curriculum- en schoolorganisatie, een antwoord bieden op hedendaagse problemen die we met basisdidactiek alleen niet opgelost krijgen.*

Het GO! heeft in haar visie ook altijd het belang van de leerling in de groep benadrukt. Het samen leren is essentieel om later ook in de maatschappij en in groep op een goeie wijze te kunnen functioneren. Geïnformeerde praktijken en een onderzoekende houding zijn cruciaal om gepersonaliseerd samen te leren.

Tot slot zit de leraar in ons visie op leren altijd aan het stuur. Hij tekent immers het didactisch proces uit. Als onderwijsprofessional beslist hij wanneer instructie voor grote of kleine groepen noodzakelijk is, wanneer leerlingen klaar zijn om zelfstandig een aantal doelen te bereiken of verder uit te diepen, of er afstandsonderwijs komt en in welke vorm dat zal zijn, ... Onze visie op leren staat daarom niet los van onze visie op de onderwijsprofessional waarbij we wel de nadruk leggen dat deze onderwijsprofessional altijd een onderdeel is van een team en een visie op leren zelden een visie is die alleen binnen een klaslokaal geldt.

Lerarenloopbaan(pact)

We lezen ook: “Maar dit is geen situatie die jarenlang vol te houden is en we roepen de Vlaamse beleidsmakers dan ook op om structurele maatregelen te treffen die het leraren- en directeursstekort kunnen indammen en die de koopkracht van onze scholen, instellingen en schoolbesturen vrijwaart.” Als cd&v-fractie geloven we – zeker wat de aanpak van het leraren- en directeursstekort betreft – sterk in het hernemen van een lerarenloopbaandebat op weg naar een pact waar ‘structurele ingrepen’ een lange termijn-aanpak mogelijk maakt (zoals ook voorzien in het regeerakkoord).
Ziet ook het GO! dit als een goede en noodzakelijke weg?
Is het GO! bereid om hier voluit zijn rol te spelen?

Antwoord:

De maatschappelijke context is sinds de invoering van de statutaire bepalingen gewijzigd. Momenteel is het lerarentekort acuut. In 1999 was er nog een lerarenoverschot, wat leidde tot grote werkonzekerheid en aanleiding gaf tot de opname van de TADD-regeling. In de context van het lerarentekort pleit GO! om bepaalde regelingen te versoepelen en om meer autonomie aan de schoolbesturen te geven om tot een flexibel personeelsbeleid te komen dat aansluit bij de lokale context van de school of instelling. Ook is er het feit dat leerkrachten teamspelers zijn geworden die naast het lesgeven heel wat andere taken op zich nemen. Het schoolbeleid is niet alleen een zaak van één directeur, maar van een heel schoolteam (gedeeld leiderschap). Verder moeten leerkrachten vlot kunnen omgaan met diversiteit en multiculturaliteit in de klas, met leerzorg en met nieuwe technologieën. De rechtspositieregelingen moeten die ruime opdrachtbepaling van het personeel mogelijk maken.

Vlaamse toetsen

Het standpunt van het GO! is ook naar aanleiding van het VLOR-advies over het voorontwerp van decreet bekend. “De Vlaamse toetsen zullen op een goed gecontextualiseerde manier informatie kunnen bieden aan scholen, leerkrachten en leerlingen over de mate waarin de onderwijsdoelen worden bereikt.”
Graag wat bijkomende reflecties/uitweiding over volgende passage in het jaarverslag.
Op welke manier zouden de toetsen – voor het GO! – idealiter ‘gecontextualiseerd’ moeten worden?
Zie ook andere passage in het jaarverslag: “Door deze werkwijze wordt het besluit tot een verplichte begeleiding genomen na een grondige analyse en contextualisering van de resultaten op de proeven én binnen een brede doorlichting.”

Antwoord:

Bij leerwinst op schoolniveau is het belangrijk om achtergrondkenmerken van leerlingen, leerlingengroepen en scholen mee in rekening te brengen. Op die manier kan worden bepaald hoeveel procent van de variantie tussen scores kan worden verklaard door factoren op leerling-, leerlingengroep- of schoolniveau. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen een netto en een bruto score van leerwinst. De bruto-score rapporteert over de ongecorrigeerde, ruwe data voor leerwinst. Bij de netto-score wordt rekening gehouden met fairness kenmerken op leerlingniveau (bv. etniciteit, opleidingsniveau van de ouders, aanwezigheid van een leer- of ontwikkelingsstoornis), op leerlingengroepniveau (bv. klascompositie) en op schoolniveau (bv. stedelijkheid, schoolcompositie).

In de andere aangehaalde passage slaat “contextualisering van de resultaten” op het feit dat de resultaten van de Vlaamse toetsen op Nederlands en wiskunde meegenomen worden in de (reeds bestaande en bredere) kwaliteitsdoorlichting door de Vlaamse Inspectie.

Digitale transformatie

In het jaarverslag lezen we: “Het ontwerpen van een digitale strategie voor het GO! heeft als doel om deze en bijkomende inspanningen op een samenhangende manier te bundelen, vanuit gezamenlijke doelstellingen. Daartoe werd in overleg met de scholengroepen een projectleider ‘digitale transformatie’ aangesteld en een permanent overlegorgaan, de zgn. ‘PTC Digitaal Beleid’, opgericht. Daarin werd onder meer advies gegeven met betrekking tot de aankoop van laptops voor leerlingen en kwamen onderwerpen aan bod zoals de opvolging van Digisprong, lopende projecten en de verdere stappen in de digitale strategie.” Eerder recent maakten we kennis met de resultaten van een onderzoek van de Onderwijsinspectie, met als titel “Digitaal Onderwijs – Onderzoek naar de kwaliteit van het digitaal onderwijs in Vlaamse scholen.” Een onderzoek dat onder meer leidde tot een actuele vraag in de plenaire vergadering van 26 oktober 2022. Opvallende passages daarin hadden te maken met de ‘laptops voor leerlingen’ en de (on)mogelijkheid om ze ‘mee te nemen naar huis’. Zie bijvoorbeeld uit het rapport van de onderwijsinspectie:

- over het gewoon basisonderwijs: ‘Slechts 21,97% van de leerlingen gebruikt een toestel dat ze mogen meenemen naar huis’;
- over het buitengewoon basisonderwijs: ‘6,67% van de leerlingen gebruikt digitale toestellen op school die ze mogen meenemen naar huis’;
- over het gewoon secundair onderwijs:
 - o 34,88% van de leerlingen kan het toestel dat ze gebruiken van de school meenemen naar huis;
 - o 37,99% van de leerlingen heeft een eigen computer, chromebook of tablet dat ze meenemen naar school;
 - o In de derde graad [bso] beschikt 62,50% van de leerlingen over een digitaal toestel op school dat ze niet mee naar huis mogen nemen. In het tso is dat voor 58,14% van de leerlingen het geval, in het aso voor slechts 32,18% leerlingen.

Welke adviezen heeft het GO! gegeven aan zijn scholen(groepen) over het aankopen van laptops, ...?

Hoeveel leerlingen beschikken in het GO! over een toestel dat eigendom is van de school?

Hoe gaat het GO! en zijn scholen om met het al dan niet ‘mee naar huis mogen nemen’ van een digitaal toestel van de school?

- o Welke visie ligt daar dan aan de basis van?
- o Zijn er ook in het GO! en zijn scholen opmerkelijke verschillen tussen onderwijsvormen, graden en onderwijsniveaus? Zo ja, waar zijn die dan door ingegeven?

Antwoord:

1. *In het algemeen worden scholen geadviseerd om de middelen voor laptops integraal te gebruiken volgens de richtlijnen van het BVR en de bijhorende Omzendbrief. Dit houdt onder meer in dat de middelen integraal gebruikt worden ten voordele van de huidige generatie leerlingen. Ook werd geadviseerd om een eventuele bijdrage van de ouders tot het minimum te beperken.*
2. *We beschikken niet over data over het aantal leerlingen in het GO! dat over een toestel beschikt dat eigendom is van de school.*
3. *Over het – al dan niet – meenemen van de laptops naar huis, werd geen algemeen advies gegeven. Keuzes over (het gebruik van) ICT-infrastructuur vloeien – net zoals keuzes op het vlak van bv. leermiddelen – voort uit de schooleigen ICT-visie van de school.*

Zomerscholen

In het jaarverslag staat ook: “Ook op dit vlak was het organisatorisch alle hens aan dek en beantwoordden de centrale diensten de talrijke vragen vanuit de scholen in relatie tot de uitvoering van de verschillende programma’s en initiatieven die binnen dit kader werden genomen en opgestart: oprichting zomerscholen, aanwending middelen ICT,”

Welk soort vragen leven er bij scholen en scholengroepen over ‘zomerscholen’?

Welke zijn dan de antwoorden die de centrale diensten van het GO! daarop hebben?

Op welke manier zijn het GO!, zijn scholengroepen, scholen en schoolteams betrokken bij de oprichting en werking van zomerscholen?

Welke zijn mogelijke aandachtspunten om in de toekomst op te focussen?

Antwoord:

Sommige scholen zetten sterk in op zomerscholen, met grote focus op Nederlands en wiskunde. Die scholen willen vooral de leerachterstand wegwerken en de taalvaardigheid van leerlingen verhogen. Andere zien er minder heil in. Deze laatste scholen wijzen op de remediëring die ze zelf organiseren in de laatste weken van het schooljaar en/of de eerste weken van het nieuwe schooljaar, op de overbelasting van het personeel en op de voorkeur voor het eigen beleid van flexibele leertrajecten.

De centrale diensten van het GO! hebben bij de introductie van de zomerscholen het concept uitgewerkt voor alle GO!-scholen. Verschillende instrumenten zijn uitgewerkt voor de scholen ter ondersteuning van de zomerscholen. De centrale diensten traden ook op als brugfiguur en facilitator tussen de deelnemende scholen en externe partners die een rol kunnen opnemen bij het realiseren van het aanbod. De centrale diensten stimuleren de organisatie van zomerscholen via communicatiecampagnes.

Wat aandachtspunten betreft naar de toekomst toe: voor GO! kan het recht op onderwijs het best gegarandeerd worden via een kwaliteitsvol regulier onderwijs, waarbij extra ondersteuning en remediëring voor kwetsbare leerlingen wordt voorzien. Vanuit het perspectief van gelijke onderwijskansen bekeken is GO! meer voorstander van een andere indeling van het schooljaar, waarbij de zomervakantie ingekort wordt om het leerverlies tijdens de lange zomermaanden tegen te gaan.

Duaal leren/Leren en Werken

“Lopende projecten moesten omwille van de gezondheids crisis veelal stilgelegd worden, met uitzondering van de samenwerkingen met de partners duaal leren. Met hen kon er verder ingezet worden op de beleidslijn om leerlingen de kans te bieden de aangeleerde kennis in praktijk om te zetten in een reëel werkkader en zo de nodige expertise op te bouwen voor de arbeidsmarkt.”

Ook CD&V wil verder inzetten op duaal leren, als tweede kwaliteitsvolle leerweg naast het niet-duale aanbod (waarin als vanzelfsprekend ook voldoende werkplekleren is ingebed).

Hoe beoordeelt het GO! de uitrol van het duaal leren en de terugkerende berichten over het ‘wisselende succes’?

Welke initiatieven ziet het GO! om het duaal leren en het succes ervan te versterken?

“Belangrijk hierbij is dat er beduidend meer samenwerkingsprojecten werden opgestart voor het volwassenonderwijs, zowel voor werkplekleren als voor de voorbereidende piloottrajecten voor duaal leren.”

Kunnen we hieruit begrijpen dat het ‘volwassenenonderwijs’ zich zeer goed leent voor de duale leerweg? Zo ja, zijn er dan elementen die daarbij relevant zijn voor de versterking van de duale leerweg in het leerplichtonderwijs?

Hoe loopt de introductie van duaal leren in het volwassenenonderwijs?

“In het kader van de transitie van leren en werken naar duaal leren en de verdere uitbouw van de aanloopfase, was 2021 een belangrijk werkjaar. Enerzijds verscheen de mededeling van de Vlaamse Regering bij het begin van dit werkjaar en anderzijds verscheen in december 2021 het voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken. In dit voorontwerp werden een aantal belangrijke aanpassingen doorgevoerd die tegemoetkomen aan de verwachtingen van het werkveld en dicht aanleunen bij de visie van het GO!”

Ook voor CD&V was de zorg voor de toekomst en het leerrecht van (vaak kwetsbare) leerlingengroepen, voor wie de transitie van leren en werken naar duaal leren zeer relevant is, een grote zorg.

We begrijpen dat het GO! uiteindelijk eerder tevreden was over de aanpassingen die zijn doorgevoerd tijdens het decreetgevende proces.

Wordt deze tevredenheid ook bevestigd door de eerste ervaringen op het veld?

Welke mogelijke verbeterpunten zouden er zijn?

Antwoord:

Vraag 1 : wisselend succes

Het GO! staat positief t.o.v. duaal leren. We willen hier erg op inzetten en zien een grote meerwaarde in het systeem. Het sluit aan bij onze visie en strategisch beleid.

Echter op het moment dat het duale systeem klaar was om massaal uitgerold te worden, werden we geconfronteerd met een 2-jaar durende coronacrisis. Zowel de coronacrisis als de opvolgende energiecrisis hebben aangetoond dat het duale systeem in Vlaanderen zeer kwetsbaar en afhankelijk is van de economische conjunctuur. Deze beïnvloedt het duale opleidingssysteem zeer sterk in positieve of negatieve zin.

Vraag 2 : initiatieven om duaal leren en succes te versterken

- *Het GO! vraagt om niet te focussen op kwantiteit, maar vooral eerst een kwalitatief goed werkend model in de markt zetten, zodat alle stakeholders overtuigd worden van de meerwaarde van een dergelijk opleidingssysteem. Maatschappelijke waardering kan maar alleen groeien als betrokkenen effectief kunnen vaststellen dat het systeem werkt, een meerwaarde en kansen biedt zowel naar de arbeidsmarkt als naar doorstroom in een vervolgopleiding.*
- *Het duale systeem is soms te rigide. Voor de doorstroom/arbeidsmarktfinaliteit geven alle onderwijspartners aan dat het vastgelegd aantal uren op de werkplek te hoog blijkt. Dit maakt het zeer moeilijk om kennisgerichte doelen kwaliteitsvol te realiseren en betekent een zware belasting van het leertraject. Meer flexibilisering hierin is dus noodzakelijk, om duaal leren te kunnen uitrollen in opleidingen met dubbele finaliteit.*
- *Ook het verplicht realiseren van het format van de standaardtrajecten werkt beknottend voor scholen en bedrijven in het realiseren van de activiteiten op de werkvloer en de voorbereiding van de jongere op zijn toekomstige beroepsactiviteiten. Vele scholen en bedrijven haken hierop af. Daarnaast werkt de gedetailleerdheid van administratie en registratie met betrekking tot evalueren op de werkvloer zeer remmend en weerhoudt bedrijven in te stappen in het systeem.*
- *De procedure voor programmatie van de duale structuuronderdelen zou best afgeschaft worden voor scholen die al onderwijsbevoegdheid hebben voor de niet-duale variant. Dat maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op veranderingen in leerlingenpopulatie, beschikbaarheid van*

leerwerkplekken, economische conjunctuur etc. en zou de planlast verminderen. Daarmee zou dezelfde logica gevolgd worden als in het volwassenenonderwijs waar de CVO's kunnen kiezen welke leerweg ze organiseren zodra ze de onderwijsbevoegdheid voor een bepaalde opleiding hebben.

Daarnaast moet het mogelijk blijven om via een programmatieprocedure duale opleidingen aan te vragen voor die scholen die de onderwijsbevoegdheid nog niet hebben.

- Vlaanderen kan een solidariteitssysteem invoegen waarbij ieder bedrijf een solidariteitsbijdrage levert voor werkpleklers. Werkpleklers wordt gekoppeld aan kwaliteitskader (erkenning bedrijven). Bedrijven die leerlingen een opleiding aanbieden op werkvloer krijgen stuk van deze bijdrage.
- Een positieve communicatie over duaal leren opzetten. Een groot percentage van professionals die hiermee bezig doen foutieve uitspraken en gebruiken de verkeerde taal ('steek een poot uit', 'voor jongeren die niet in een gewone klassetting kunnen leren', 'voor jongeren die schoolmoe zijn')

Vraag 3 : introductie duaal leren in volwassenenonderwijs

Voorlopig verloopt de introductie van duaal leren in het VWO eerder traag; binnen het GO! is er momenteel geen enkel CVO die het aanbiedt. De interesse is er zeker wel aangezien 2 van onze CVO meestapten in een ESF-project rond duaal leren. Maar de regelgeving die opgezet werd om het duaal leren uit te rollen in het VWO, hield te weinig rekening met de resultaten uit dat ESF-project en is nog teveel toegespitst op het duaal leren in het leerplichtonderwijs en dus bijgevolg te weinig toegespitst op de specifieke kenmerken van het VWO. Extra argumenten waarom onze CVO hier (nog) niet in willen meestappen:

- De administratieve belasting van duaal leren is veel hoger tegenover een traject met werkpleklers: elk gepland traject voor duaal leren moet apart gepland worden; voor elke opleiding moet ook aangegeven worden hoeveel % in werkpleklers wordt georganiseerd (en dit kan per opleidingsplaats verschillen); alle contracten moeten in een apart systeem geregistreerd worden
- De lijst van de opleidingen die duaal ingericht mogen worden, wordt ervaren als te beperkend, waarbij er te beperkt/ niet kan ingespeeld worden op lokale of regionale noden en om op die manier duurzame partnerschappen uit te bouwen. Anderzijds worden er in de lijst dan weer opleidingen opgenomen waar de sector niet klaar is om dit duaal uit te bouwen. Het volwassenenonderwijs heeft dus nood aan een snelle uitbreiding van de lijst met duale opleidingen.
- De financiële incentives (= leervergoeding) zijn ontoereikend. Voor volwassenen is een vergoeding van € 5.70 bruto/ uur niet uitnodigend. Daartegenover staat dat heel wat cursisten een werkloosheidsvergoeding of sociale uitkering krijgen, die hoger is. Dit resulteert dan weer in extra administratieve last om de cursist expliciet afstand te laten doen van de leervergoeding.
- Centra voor volwassenenonderwijs zouden, om reden van efficiëntie, cursisten uit de duale en niet-duale opleiding moeten kunnen samen zetten voor de contacturen. In theorie kan dit, maar de intensiteit van het traject voor het ODO-statuut maakt dit in praktijk niet realiseerbaar blijkt.

Vraag 4 : ervaring + verbeterpunten

Het GO! is voorstander van een inclusief onderwijsstelsel omdat we hierin kansen zien om met de doelgroep leerlingen aan de slag te gaan met het oog op verdere doorstroom. De aanloopfase biedt hierin kansen als een middel om jongeren zo snel als mogelijk en zo lang als nodig tot arbeidsrijpheid en – bereidheid te brengen. Het is dus een tussenfase die voorbereidt op duaal leren of een passend vervolgtraject op maat van de leerling. Een inclusief opleidingsstelsel is de enige manier om zoveel mogelijk leerlingen te motiveren tot duaal leren of het behalen van een kwalificatie.

We zijn tevreden over de uitbreiding van de aanloophase naar een brede doelgroep. Maar de vraag komt te vroeg om een afdoend antwoord te bieden. We schatten dit wel positief in. Het duale stelsel met inbegrip van de aanloophase biedt een volwaardig aanbod voor alle leerlingen, inclusief de leerlingen die tot de doelgroep behoren.

We kunnen echter nog geen uitspraak doen (nu niet en de volgende 2 jaren niet) over de vraag of de aanpassingen afdoend zijn. De aanloopstructuuronderdelen OK2, dus tweede graad, zijn amper drie maanden geleden opgestart. Het treft dan nog alleen de 'enge' aanloopstructuuronderdelen die 1-op-1 gekoppeld zijn aan een bovenliggend duaal structuuronderdeel. De brede, oriënterende structuuronderdelen (bundeling van competenties uit een domein) dienen nog ontwikkeld en geïmplementeerd te worden. De richtdatum hiervoor is september 2023. We moeten dus eerst de volledige uitrol van het systeem afwachten en de uitstroom onderzoeken alvorens we hierover uitspraken kunnen doen. Mocht echter blijken dat het systeem onvoldoende antwoord biedt aan de huidige doelgroep, dan zijn we steeds bereid de randvoorwaarden te herbekijken en bij te sturen binnen de contouren van het uitgewerkte kader.

We wijzen wel op het primordiaal belang dat er een goede onderwijsloopbaanbeleiding moet opgezet worden voor alle onderwijsvormen en –niveaus. Kwetsbare jongeren zitten overal in ons onderwijssysteem en moeten opgevangen en begeleid worden op de plek waar ze thuishoren, zodat ze hier hun opleidingstraject kunnen vervolmaken tot het behalen van een kwalificatie.